Europos LIETUVIS

Nr. 35. (435) 14. 9. 1956. Londonas, 1956 m. rugsėjo mėn. 14 d. VIII metai

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Nenusikalskime tautai

Kiekvienos tautinės šventės proga mes lyg išgirstame tolimą aidą, kuris pasibeldžia į mūsų sąžines, palikdamas ar nepalikdamas aiškesnių atgarsių. Štai ir mūsų Tautos šventė 8-ji rugsėjo praslinko. Ji yra lyg tąsa 16-os Vasario, bet ne tiek valstybine, kiek tautine prasme. Josios proga gal prabilome vieni į kitus, ar į svetimuosius, gal atskleidę tautos brolių krau ju išrašytą lapą išvydome mūsų valstybės sužlugimą, didelius sielvartus, mūsų brolių beviltiškas kovas, jų kančias ir, atrodo, jog atidavėmė duoklę savajai tautai... Bet šių dienų gyvenimas, ryšium su mūsų tau tos tragiška būkle reikalaute reikalauja didesnės ar mažesnės kovos, ryžto, ir ne vien gražių žodžių, kurie dažnai mus apsu pa pavojingo snaudulio škraiste, ar abejin gumu. Patriotizmas reikalauja aukos ir kur to nėra, ten nėra ir tikrojo patriotizmo. Ga lime dėtis rezistentais, demokratais, vadais, ar dar kuo kitu, bet kol neparodysime geros valios ir ryžto konkrečiais darbais stiprinti mūsų tautos gyvybę — niekas mumis netikės...

Mes žinome, jog mūsų valstybės sandarą svetimieji smurtu sužlugdė, bet tauta — to paties kraujo žmonės — yra likę ir tik nuo jų susipratimo, gajumo, dvasinio atsparumo priklausys tolimesnė tautos ateitis. Kiekviena tauta turi paveldėjusi vienokią istoriniai susiformavusią tautinę individu alybę ir jos išsaugojimas, iškėlimas mums uždeda dideles pareigas, jei mes nenorime nusikalsti savajai tautai.

Vienas ryškiausių tautinės individualybės bruožų yra **gimtoji kalba.** Ji atskleidžia visą mūsų tautos gyvenimą, kaip sako vokiečių rašytojas J. G. Herderis: „Tau tos kalboje gyvena tautos minčių turtai, jos tradicijos, istorija, religija ir gyvenimo dėsniai, visa širdis". Užtat savosios kalbos vartojimas yra naturalus, lyg įgimtas organinis dalykas, kaip ir dieviškosios tvar kos nuostatas. Ji žmogaus buitį įdvasina, susieja su jos išgyvenimais, su palikuonių dvasiniais lobiais. Mūsų padavimai, dainos, pasakos sukurti ir kuriami mūsų švie suolių mokslo, literatūros veikalai visumo je pasisavinami tik gimtąja kalba. Neper gyvensim mūs liaudies dainelėse išreikštų tikrųjų jausmų, tautinės nostalgijos, papročių savitumo, liaudies dvasios kūrybiš kumo, reikšdami jas svetimąja kalba. Tai bus gėlės be žiedų ir kvapsnio, be specifiš kos tautinės kūrybos syvų.

Kalba netik mums leidžia pasisavinti kultūrinius savo tautos turtus, bet ji susie ja ir su tautine bendruomene, įjungia į tautinio gyvenimo kelią — yra tautinio charakterio išraiška ir tautinės sąmonės palaikytoja. Gimtoji kalba tai yra raktas, kurio pagalba galime pažinti savąją tautą, jos kultūrinius laimėjimus, praeities didybę bei šių dienų vargus.

Tad, tremties gyvenime lietuviškosios kalbos vaidmuo yra lemiamas: jos praradimas, ar nepaisymas jau yra mūsų nutau timo, dvasinio susmukimo žymė. Tas, kuris iš silpnumo atskilo nuo savojo kamieno, vargu ar ką didingesnio bepajėgs atskleisti svetimo medžio pavėsyje. Gal būt, kai kurie asmens, sutapę su gyvenamu kraštu, ar baigę mokslus svetima kalba, ir gali pakilti iki tam tikrų augštybių, bet šiuo atveju tinka prancūzų rašytojo Cesbron žodžiai: „Ne visi kalti, bet visi atsakomingi". Kaip bebūtų su išimtimis, bet masinis, grupinis nutautimas teneša tik sumenkėjimą, savęs išsižadėjimą, tautinę savižudybę. Istoriniai įvykiai aiškiai byloja: kur tiktai lietuviškoji kalba nutilo, ten ir mūsų tautinė sąmonė išblėso. Taip atsitiko mūsų sulenkėjusiuose dvaruose — sla viškuose pietuose ir prūsiškuose vakaruose. Tiktai dėka tvirtų lietuviškų asmenybių ir mūsų kaimo atsparumo buvo išsigel bėta nuo visiškos tautinės savižudybės. Vi sais laikais per kovą už gimtąją kalbą buvo skinami į tautos laisvę keliai, o per jos praradimą garmėjome į svetimųjų ka samą prarają. Teisingai tad visi didieji mū sų tautos sūnūs — veikėjai: Valančius, Ba sanavičius, Kudirka, Maironis, Vaižgantas ir kiti šaukė nepaliaujamai į kovą už gimtąją kalbą, nes matė, jog bet kokiam atsparumui, rezistencijai, tautinei sąmonei ugdyti ji yra pirmasis ir svarbiausias gink las. Kriaučiūnas 1888 metais, mokytojauda mas Marijampolės gimnazijoje, liepė savo mokiniams įsikalti į galvą šį dėsnį: „Visur ir visados pasilikite lietuviai, kalbėkite kur galite lietuviškai, nesigėdykite būti lie tuviais ir kitus kalbinkite eiti tais keliais". Ir netik Didžiojoj Lietuvoj mūsų ryžtingie ji šviesuoliai knygnešiai, vargo mokyklų daraktoriai, motinos mokydamos vaikus ve dė kovą už gimtąją kalbą, bet taip pat ir Mažojoj Lietuvoj kaimiečiai su tūkstančiais parašų teikė peticijas Prūsijos karaliui Fridrichui prašydami lietuviškajai kal bai teisių. Be to, per draugijas, kaip „Biru tė", ar Vydūno globojamą Giedotojų Drau giją buvo didvyriškai lietuviškas žodis gi namas.

Šiandien lietuvių kalbos padėtis diena iš dienos sunkėja. Krašte rusų kalba ima brautis į viešąjį gyvenimą, įstaigas, miestus, kur rusų skaičius vis auga. Mokyklose rusų kalba įvesta kaip lygiavertė lietuviškajai, be to mokyklų tinklas su rusų kalba plečiasi. Šiais mokslo metais buvo pristatyta Švietimo Ministerijai už rašto darbus medaliams gauti iš lietuviškų mokyklų 148 abiturientai, o iš rusiškų 225 („T.M."). Tas parodo kokia linkme sukama ir kaip pamažu lietuvių kalba stumiama iš gyvenimo ar pastatoma antraeile...

Tremties gyvenime lietuvių kalbą žlugdo mūsų pačių pavargimas, ryžtingumo sto ka stoti į žūtbūtinę kovą už gimtąją kalbą, pradedant nuo savo šeimų. Tiesa, kasdieni nis gyvenimas gimtosios kalbos išsaugojimo atžvilgiu byloja didelių sunkumų, ypa čiai mišriose šeimose, bet, jei vyras gali išmokti žmonos kalbą, tai žmona gali taip pat išmokti ir vyro... niekam nebus nusidėta, jei šeimoje vyraus dvi kalbos — tėvo ir motinos. Taip pat teisinga ir naturalu, kad vaikai mokėtų savo tėvų kalbą, bent susikalbėtų. Mokėjimas gimtosios kalbos vaikų mokslui ir svetimoje mokykloje visiškai netrukdo. Yra faktai, kad vaikai kal bą namuose lietuviškai baigia mokyklas geriau, negu vietiniai to krašto vaikai. Tas tegu padrąsina ruošti jaunimą ne tik svetimam kraštui, bet ir savajai tauttai. Kaip mes begalime drįsti reikalauti iš mūsų jau nimo, jau nebekalbančio lietuviškai, pasiaukojimo, kovos už tautos idealus, jei jis jos nebepažįsta, nebedalyvauja bendruomeniniam gyvenime, vengia jo, nes kalbos nemokėjimas jam yra uždėjęs varžtus, jį supančiojęs, jį išstūmęs iš savųjų tarpo. Šis klausimas yra susijęs su didele atsako mybe ne tik prieš jaunąją kartą, bet ir prieš savąją tautą.

Tie, kuriems bekovojant už tautos gy vybę, jos laisvę, mirtis nutraukė gimtojo žodžoi stygą, mus įpareigoja budėti, kad gimtasis žodis su jų mirtimi nesibaigtų, bet kaip jų krauju parašytas testamentas būtų perduodamas būsimoms kartoms.

O. Bačkienė (PLŽ)

Santykiai aštrėja

Nors kompartijos visame pasaulyje veikia tik kaip rusų politikos įrankiai, dėl jų veiklos niekas jau Kremliui nebesiskundžia. Kremlius į tokius skundus nekreipia dėmesio, nurodydamas, kad jis nesikiša į užsienių darbo klasės „politines partijas". Tačiau šį kartą, kaip Vakarų Vokietijos Augščiausias Teismas uždraudė komunistų veiklą Vokietijoje, rusų kompartijos centro komitetas paskelbė deklaraciją, ku rioje sakoma, kad Federalinės Vokietijos Vyriausybė sekanti Hitlerio pėdomis, žalojanti viešąją vokiečių nuomonę ir norinti užkirsti kelią Vokietijos sujungimui, bevykdydama apsiginklavimo ir karinių siekimų politiką... Po tos maskviečių deklara cijos, Rytų Vokietijos komunistai tuoj pasiskubino paskelbti, kad Adenaueris nenoris, kad Vokietija būtų sujungta. Gi čekų kompartijos centro komitetas paskelbė, kad Federalinė Vyriausybė vykdanti terora, militarizmą ir imperializmą...

Vokietijos Federalinė vyriausybė atsakė rusų kompartijai, kad ji atmeta sovietinę deklaraciją, skaitydama ją akiplėšišku lin dimu į Vokietijos vidaus reikalus. Nota su redaguota griežtai. Joje sakoma tiesiog, kad rusai nesirūpintų ne savo reikalais.

Tokiu būdu rusų-vokiečių santykiai da rosi vis labiau įtempti. Penktadienį Federalinė vyriausybė atmetė rusų skundą, kad esą, sovietų piliečiams neleidžiama grįžti į „tėvynę". Vokiečių notoje patvirtinama, kad po karo apie 2.000.000 sovietų piliečių grįžo į Sovietiją, ir kad niekas nekliudo ir likusiems grįžti, bet jie bevelija pasilikti Vokietijoje.

KAS PAVADUOS?

Tarptautinė Suezo eBndrovė, kuriai Nasseras atėmė kanalą, paskelbė, kad visi jos samdytieji locmanai, daugumoje anglai ir prancūzai, gali apleisti darbovietę. Kadangi du trečdalius visų locmanų sudaro šių valstybių piliečiai, šis sprendimas gali privesti prie visiškos suirutės Suezo laivininkystėje.

BLOGAS PRANAŠAS

Leninas, kuriuo šiandien sovietai nori užpildyti Stalino paliktą tuštumą, prieš mirdamas pranašavo: dvi Europos valstybės esančios pribrendusios komunizmui. Pirmoji tokia valstybė — be abejonės — pagal Leniną buvo Rusiją ir antroji — Ispanija.

Lenino pranašystė neišsipildė, nors buvo momentas, kada Ispanijos režimas jau darėsi panašus į Kerenskio laikus Rusijoje. Tačiau ispanų Pilietinis Karas pasibaigė visišku komunistų sutriuškinimu. Tikriausiai Ispanijoje komunistų dar yra, bet partija nebeturi nei vadų nei gajumo. Galimybės, kad kada nors komunistai suorganizuotų Ispanijoje revoliuciją, atrodo, galutinai palaidoti. Ši tragedija pergyvenu si šalis buvo baisiai gerai įskiepyta nuo raudonojo maro.

„Nauji vėjai" papūtę iš Rusijos stepių po Stalino mirties ko gero gali praskinti kelią Lenino pranašystei, bet tik atvirkščio je formoje. Ne ta prasme, kad Ispanija ga lėtų virsti komunistine, bet kad Rusija su laiku galėtų tapti antroji Ispanija: biurokratiniai — karine diktatūra su tiek pat suplėkusia ir bevaise Kompartija, kaip šiandieną yra ispaniškoji Falanga. Tokiu būdu istorija galėtų ko gero iškirsti pokš tą didžiajam „pranašui" tik ką paskubomis prikeltam.

Kokie šansai būtų eventualiam likimo žaidimui apgręžiant Lenino pranašystę? Ir ar iš viso būtų galimas toks perjungimas istorinio proceso į užpakalinį bėgį? Neatrodo, kad tai būtų visiška fantazija. Kiek viena totalitarinė valstybė likosi ant trijų pagrindinių atramų: partijos, saugumo po licijos ir kariuomenės. Stalino mirtis buvo didelis smūgis partijos prestižui ir tvirtybei. Nepaisant desperatiškų pastangų kurias deda naujieji vadai tam kad įpylus naujo kraujo į sukietėjusias Partijos venas ir tam kad atnaujinus jos suplėkusius organus, daug ženklų rodo, kad jos energija yra išsisėmusi, ir nuolat menkėja.

Grįžimas prie Lenino yra geriausiu įro dymu, kad Sovietų kompartijoje dinamizmo stokoja: tai ne kas kita kaip jieškojimas jėgų tolimoje heroiškoje komunizmo epochoje. Kompartija šiandien tėra bespal vis senelis to, kuo ji buvo revoliucijos me tu. Ji užkasta po slegiančios biurokratijos mase, po socialinėmis privilegijomis ir po per ilgų laukimų pažadėtojo gerbūvio. Ko munizmas Rusijoje šiandien yra galutinai išsieikvojusi jėga. Galbūt kur nors kitur, Kinijoje ar kur Azijoje ir vėl atsiras tikros revoliucinės dvasios, tačiau tos nauj os revoliucinės jėgos nebesugebės prikrau ti išsieikvojusios sovietų baterijos. Rusai vargiai ar begaus dvasinės paspirties ko munizmui iš užsienio.

Sovietų saugumo policija buvo susilpninta likviduojant Beriją. Nėra abejonės, kad naujasis režimas stengiasi kiek gali re organizuoti ir atkurti senuosius MVD kad rus ir tą „Valstybę Valstybėje". Tačiau abejotina ar jų naujoji reformuotoji slap toji policija beturės tokios jėgos ir savarankiškumo kaip Stalino ir Berijos laikais. Joje gal dar ilgai vyks visokie sąskaitų suvedžiojimai ir vidinės varžybos, kaip tai buvo nacių laikais Vokietijoje. Slaptoji policija negali efektingai veikti po kolektyvinės vadovybės sparnu, ji turi būti įrankiu vieno arba dviejų žmonių ran kose.

Tokiu būdu Sovietų kariuomenė dabar beveik automatiškai atsisotja pirmose gretose. Tuo tarpu kariuomenė, matyt, neturi noro pritraukti į save perdaug dėmesio ir partija be abejo jaučia augantį kariuomenės populiarumą. Kiekvienas kas avtyksta iš Rusijos patvirtina, kad žmonės tiki, kad kariuomenė suvaidins didelį vaidmenį ir tik ja viliasi. Rusai mano, kad kariuomenės valdžia būtų pati liberališkiausia, kokia išviso Rusijoje būtų įmanoma. Be jokios abejonės niekas nesitiki jokios rimtos liberalizacijos tol kol partija laikos vadeles savo rankose. Dabar, kaip ten bebūtų, partija yra sunkiai sukompromituota neseniai padarytomis Chruščiovo reveliacijomis, kurios tik padidino jai žmonėse reiškiamą neapykantą.

Šiose viltyse rusai atrodo atnaujina tą padėtį kokia buvo Vokietijoje Hitlerio lai kais. Daug vokiečių tada manė, kad tik ka riuomenė gali pasėkmingai pasipriešinti Hitleriui, ir kad armija turėjo vistik padorią ir svarią laikyseną. Taip pat ir Vokietijoje buvo laukiama, kad tik armija ga li įvesti liberalesnį režimą Hitleriui kritus.

Kas čia gali žinoti, kaip toliau vystysis reikalai Rusijoje, tačiau galima tikėtis, kad Kompartijos moralinė padėtis ir toliau smuks. Rusija gali gyventi ir ilgesnį neramų laikotarpį. Tai būtų nebe pirmas kartas jos istorijoje. Jonui Žiauriajam mirus Rusija taip pat išgyveno neramų laikotarpį. Vistik yra daug galimybių, kad kariuomenė palengvėle užims vis stipresnes ir stipresnes pozicijas, kol ji galutinai nustums partiją. Visi žino, kad tokie maršalai kaip Žukovas jau viešai šnairuoja į Chruščiovo išsišokimus...

Taigi Lenino pranašystė atvirkščiai, nėra negalima ir ko gero ji dar išsipildys mums gyvenant. Revoliucijos Mekka gali tapti kaip Ispanija — biurokratiniai — ka rine diktatūra.

ŠALČIAI LIETUVOJE

Pirmieji šalčiai Lietuvoje, į šiaurę nuo Rygos-Vilniaus-Minsko ruožo buvo naktį iš 8 į 9 d. rugsėjo mėn. Temperatūra buvo nukritusi iki minus 3 laipsnių Celsijaus.

SEPTYNIOS DIENOS

AMERIKIEČIŲ ŽIBALO PLANAS

TREČIADIENIS. Vadovaujantieji kongreso atstovai kreipėsi į Valstybės Sekreto rių Dulles'ą, prašydami jį oficialiai įspėti Egiptą, kad, uždarius Suezo kanalą, JAV ne tik aprūpins Europą reikalingais žibalo kiekiais, bet ir, doleriais pagelbės sutvarkyti problemas. Pabrėžiama, kad Amerikai daug labiau rūpi pagelbėti Britanijai ir Prancūzijai, negu Egiptui. Amerikos spau da skelbia apie JAV žibalo bendroviu nusistatymą greitinti milžiniškų tanklaivių statybą ir tiesti naujus žibalo vamzdžius, apeinančius Suezo kanalą. Tai būsią vykdoma nepriklausomai nuo Suezo krizės eigos. Spėjama, kad įvykdžius šiuos planus, po dviejų — trijų metų Suezo kanalas taps „nereikalingu grioviu". Skelbiama, kad Manzeso misijai nepavykus, nauja 18 valstybių konferencija nebūsianti šaukiama. Tolimesni pasitarimai galėsią būti vykdomi per ambasadorius; užteksią JAV, Did. Britanijos ir Prancūzijos užsienio rei kalų ministerių susitikimo.

JAV BAZĖS ISPANIJOJE

KETVIRTADIENIS. JAV karinės bazės sparčiai statomos Ispanijoje. Amerikiečių inžinieriai vadovauja įvairiems statybos darbams. Vien naftos vamzdžių nutiesiama dvi ir pusė mylios per dieną. Naftos tiekimo vamzdžių tinklo statyba kainuosianti 30 milionų dolerių. Naujais vamzdžiais tekės skystas kuras, skiriamas sprausminiams amerikiečių lėktuvams ir kitiems reikalams. Išviso Ispanijoje naftos vamzdžių bus pratiesta 485 mylių. Tie vamzdžiai jungs amerikiečių karo laivyno bazę, esančią Rota vietovėje, su bombone šių bazėmis Moron de la Frontera, prie Sevilijos, Torrejon, Madrido ir Saragossa.

Vamzdžių tinklo statybą numatoma baig ti iki šių metų Kalėdų. Rota uoste statoma 70 požeminių rezervuarų naftai laikyti. Tie sandėliai bus sujungti vamzdžiais su mažesniais požeminiais rezervuarais aerodro muose. Nafta bus gabenama tankiniais lai vais iš Venecuelos ir iš Šiaurės Amerikos kontinento.

Tačiau patys didieji amerikiečių statybos darbai vykdomi Rotos laivyno bazėje. Čia statomas didžiulis uostas bus baigtas ateinantį pavasarį. Gi karinis aerodromas baigiamas šį mėnesį. Rota, esanti Kadikso įlankoje, būsianti JAV Šeštojo Laivyno būstinė. Pažymėtina, kad Rota, kaip ir Gib raltaras, saugos įėjimą į Viduržemio jūrą.

Dabartinė įtampa Artimuose Rytuose privertė amerikiečius greitinti bazių statybą Ispanijoje. Statyba vyksta per šešias dienas į savaitę, ir dirbama nuo 10 iki 15 valandų per dieną.

RUSAI JAU PLAUKIA EGIPTAN

ŠEŠTADIENIS. Maskvos radijas praneša, kad pirmieji rusų locmanai išvyko iš Leningrado į Egiptą. Kiek anksčiau buvo pranešta, kad grupė Kaliningrado (Karaliaučiaus) locmanų pasisiūlė dirbti egiptiečių Suezo kanalo bendrovei.

Tuo pat metu vakarų valstybių delegacija, kuriai vadovauja Australijos ministeris pirmininkas Menzies, tariasi su Egipto diktatorium Nasseru. ‚E.L'. baigiant spausdinti dar nebuvo paskelbta Kaire vedamų pasikalbėjimų rezultatai. Pažymima tik, kad įvyko pirmieji pasitarimai.

Suteiktame rugsėjo mėn. 4 dieną pasikalbėjime Atenų „Kathimerini' laikraščio korespondentui Nasseras pabrėžė: „Suezo kanalas eina per Egipto žemę ir priklauso Egipto liaudžiai. Jei jam apsaugoti reiks kariauti, me skariausime. Mes esame tam vispusiškai pasirengę."

Prancūzų spauda, komentuodama apie konflikto Artimuose Rytuose pasėkas, neužmiršta pabrėžti, kad Alžire sukilimas tęsiasi jau 21-mas mėnuo. Tuo tarpu oficialiai nepaskelbta kiek Alžire jau žuvo karių ir sukilėlių, tačiau Alžiro gyventojų aukos žinomos: sukilėliai nužudė 2.720 musulmonų — ir 363 europiečius civilius, sunaikino 31.000 galvijų, nukirto 167.000 vaismedžių ir per 3.000.000 vynuogių kelmų, sudegino 896 sodybas ir 299 mokyklas.

TIRPSTA AUKSO REZERVAI

Britų radijas, televizija ir spauda gana plačiai komentuoja faktą, kad sterlingo zonos aukso ir dolerių rezervas rugpjūčio mėn. sumažėjo 129 milionais dolerių. Šie rezrevai dabar žymiai mažesni palyginus su pereitų metų tuo pat laikotarpiu. Jaiu pereitais metais britų vyriausybė skaitė juos nepakankamai, kad garantavus rudens biudžetą.

Toks staigus aukso rezervų kritimas nesiejamas su importo padidėjimu ar eksporto sumažėjimu. D. Britanijos užsienių prekybos balansas esąs geresnėje būklėje negu pereitasi metais.

Svarbiausioji aukso tirpimo priežastis yra Suezo krizė. Įtempta politinė atmosfera, susidariusi su karo galimybe Artimuose Rytuose ,paskatino kapitalų bėgimą iš Londono. Kaltinamos taip pat ir britų pro fesinės sąjungos, kurios, pasisakydamos už tolimesnį algų kėlimą, griauna pasitikė jimą sterlingu.

STEBUKLAI PRANCŪZIJOJE

SEKMADIENIS Neseniai Paryžiaus spau da plačiai komentavo apie stebuklingą išgijimą Ljurde vieno augšto prancūzų kom partijos pareigūno, kuris buvo suparaližuo tas. Po maudyklės stebuklingo šaltinio van denyje, jis staiga pradėjo valdyti visus sa narius, lyg niekur nieko. Tai buvo it bom ba komunistų tarpe, nes pasveikęs pasida ręs „baisiai kenksmingas partijai" viešai kalbėdamas apie įvykusį stebuklą.

Rugsėjo mėn. 11 dieną „Figaro" paskelbė, kad Tourettes-sur-Loup miestelio, prie Nicos, kalvis, Yves le Caer, atliejęs plieninę Kristaus statulą, kalė ją prie kryžiaus. Betvirtinant dešinę Kristaus ranką ūmai iš jos ėmė bėgi kraujas.

Išsigandęs žmogus sušaukė kaimynus, kad ir jie matytų stebuklingąjį reiškinį.

Kun. Vial, Tourettes-sur-Loup klebonas, įspėtas apie šį įvykį, atėjo pas kalvį ir prašė jo niekam nepasakoti, kol nebus pra vestas nuodugnus įvykio tyrimas.

Rugsėjo mėn. 10 dieną kalvis drauge su klebonu atvežė statulą į Nicą ir atidavė ją laboratorijai, kad ši padarytų Kristaus rankoje esančių kraujo dėmių analyzę.

Kun. Vial atsisakęs žurnalistams suteikti bet kokių tuo kalusimu paaiškinimų.

Nicos vyskupija irgi iki šiol nieko nepaskelbė. Ji padarysianti pareiškimą tik tada, kai visi šio įvykio tyrimai bus baigti.

KIPRO KRIZĖ EILINIO ŽMOGAUS AKIMIS

ANTRADIENIS. Menzies grįžo iš Kairo nieko nepešęs. Nesseras nei kalbėti nenori apie tarptautinę kanalo kontrolę. Skubiai šaukiamas Britų parlamentas — Augštieji Lordų ir Žemieji Rūmai. Edenas pasakys kalbą. Vyriausybė satys pasitikėjimo klau simą. Prancūzijos ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris skubiai atskrido į Londoną tartis kas daryti? Po pasitarimų išleistas komunikatas kalba apie „labai pavojingą padėtį". Bus imamasi griežtų priemonių. Viena tokių priemonių yra ir toji, kurią taikant, visas reikalas bus atiduotas spręsti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, o ten rusai turi veto teisę...

Kariuomenė sukoncentruota Š. Afrikoje Maltoje, Kipre, Tačiau Kipro saloje kareiviams nuobodu, ir jie jau reikalauja, kad būtų atsiųsti „music hall'ės" spektakliai, taip vadinami „Shows". Britų berniukų prašymas bus patenkintas! Iš Londono sku biai į Kiprą išvyksa specialus, linkstmas „show", su muzika ‚Girls ir Rock and roll" orkestru.

* * *

Anglijos policija vis dar tebesaugo uostus ir aerodromus. Nina nepaspruks, sakoma... Reikalas ne penkių menkiaverčių skrybelaičių, bet principo. Jei leisti pavogti kiaušinį, tai nuneš tau ir jautį. Teisybė.. bet kokiu būdu tokio griežto principo prisilaiką leido, kad jiems pavogtų kanalą?

„KIEK DIVIZIJŲ TURI VATIKANAS?"

Egipto krizės įkarštyje veik nepastebėtai praėjo nemažos svarbos įvykis: pirmasis nuo Spalio Revoliucijos oficialus kontaktas tarp Vatikano ir Maskvos. Sovietų ministeris Romoje aplankė Apaštališkąjį Atstovą Kvirinale ir įteikė jam Augščiausiojo Sovieto pareiškimą apie nusiginklavimą. Papildydamas savo vizitą jis pridėjo Sovietų deklaraciją Suezo kanalo reikalu. Rimtasis Londono „Times" tuo klausimu parašė, kad neverta turėti kurių iliuzijų dėl šių popierių įteikimo ar daryit ne paprastų išvadų. Šventasis Sostas nemėgs ta ryšių su Sovietais, kol Rusijoje nėra religinės laisvės. Kiti laikraščiai, pvz., „The Economist", klausia, ar tas Sovietų ambasadoriaus pirmasis kontaktas bus pradžia santykių tarp Šventojo Sosto ir pasaulinės revoliucijos vyriausiojo štabo, ar tai tik šiaip klaidingu adresu sovietinių raštų įteikimas. Verta pažymėti, kad Sovietų kreipimasis, kviečiant nusiginkluoti, užadresuotas Šv. Tėvui ne kaip Popiežiui, bet kaip Vatikano valstybės galvai. Klausimas, ar tik rusai nereikalauja kad Popie žiaus šveicariškoji gvardija padėtų savo „jietis". Nejaugi rusai užmiršo kvailiausią Stalino juoką, kada jis taip mandriai karo metu klausė: — „Kiek divizijų turi Popiežius?"

ANGLIJOS MŪŠIO MINĖJIMAS

Šeštadienį įvyks Anglijos mūšio sukakties minėjimas. Dalyvavę istorinėse oro kautynėse, išgelbėjusiose D. Britaniją nuo invazijos, RAF pilotai praskris virš Londono.

B & D

Rugsėjo 8 d., švenčiant Tautos Dieną, londoniečiai ir kaimyninių apylinkių lietuviai, turėjo retos progos pamatyti jau pagarsėjusį „Bubulį ir Dundulį". Matę — neapsivylė. Tikrai buvo kuo atsigauti. Vaidinimas puikus: jame ir intryga gyva, įdomi ir spalvinga veikalo autoriaus Rūko kalba.

„Vaidilos" ansamblis pasirodė A. Petrikonio dekoracijose, iš karto nuteikiančio se lietuviško kaimo dvasia: vos sceną atidengus, iš ten dvelktelėjo sodyba, pakvipo medum... Bet grįžkime ptrie pradžios.

Tautos Šventės minėjimą atidarydamas, DBLS pirmininkas M. Bajorinas, tarė trumpą žodį lietuviškai ir taip pat trumpai, su linksmu sąmojumi, pasveikino angliškai susirinkusius kitų tautybių svečius, pabrėždamas, kad jie nebus „kankiniai", kaip tai įprasta, ilgomis minėjimo kalbomis. Tų kalbų vietoje, mūsų meninin kai ir aktoriai praskleis uždangos kraštelį į netolimą laisvos Lietuvos praeitį.

Netenka pasakoti veikalo „B ir D" turinio, tenka tik dar kartą paplioti visiems, pradedant nuo autoriaus, režisoriaus, akto rių, dekoratoriaus, drabužių dekoratorės, grimuotojaus, režisoriaus padėjėjo, tautinių šokių šokėjų, grakščių programų platintojų ir baigiant sufleriumi, kuris ypatin gai gerai gynė savo „vartus", ką gali patvirtinti ir tolimuose kampuose sėdėję tau tiečiai. Jam aktoriai turėjo nepagailėti bent kaušo alaus iš tų bubuldunduliškų ąsočių... Bet, juokus metus į šalį, be pagyrų visiems, ką gi čia vargšas kritikas dau giau bepastebėsi. Gyvybė juk brangi... Ne užsirūstins, tikiuos, aktoriai, jei jiems pa linkėjus kiek sugyvinti visą veiksmą: dau giau dinamiškumo, judrumo ir lengvumo, būtų davgą sklandesnį vystymąsi visam veiksmui. Tai gal vienintelis priekaištas, pageidavimas, turint galvoje sąlygas, sie kiant tobulybės. Skirtingumas tarp lėtes nių senių ir gyvo, judraus, linksmo ir spon taniško jaunimo, duotų efektingesnį vaiz dą, gyvesnę nuotaiką. Beveik visi, išsky riant moteriškąją dalį, buvo kiek lėtoki, su Bubulio išimtimi, kuris lyg ir perėmęs re žisoriaus asmenį, sukūrė gyvenimiškąjį cha rakterį, net malonu žiūrėti. Kiekvienas sa vo vietoje turėjo puikių momentų ir, rei kia pabrėžti, kad sceniniam pasirodymui aktoriškoji medžiaga labai gera. Nors nuo veiksmo dulkės nekilo ir iš kulnų netvisko kibirkštys per visą veiksmą, bet, kai vyrai ėmė ardyti tvorą, atrodo, turėtų bū ti džiaugsmingas įvykis ir „štankietai" ore zvimbti, gi tikrovėje aktoriai supliuško ir ėmė atsargiai narstyti vartelius, lyg kruopš tūs ir santūrūs baldus pergabeną darbi ninkai. Jei jau tvorą eina velniop, jei bitinin kų pykčio tulžis atslūgo, jei Radastos ir Dobilo meilei nebėra tvorų, tai ir tos „uždangos" nuvertimas turėtų būti kiek efektingesnis.

Radastai, ne todėl kad ji mūsų darželių gėlė, bet už jos vaidybą visuose trijuose veiksmuose, vertėtų gyvų rožių puokštė.

Prologe pasirodę deklamatoriai ir šokė jai gražiai derinosi prie viso veikalo. Ypač šokėjai, dekoracijos fone, sukėlė gyvą, jau natve šėlstančią nuotaiką. Jaunimas, kur jis bepasisuks, visada sužavi. P. Nenortie nę čia reikėtų ypatingai sveikinti, suorga nizavusią mūsų „tautinį baletą".

Žinome, kad visi dirbo ir aukojo savo poilsio valandas, dėjo daug pastangų, siek dami vieno ir to paties tikslo: valandėlę perkelti žiūrovą iš dulkėtos kasdienybės į pasiilgtus tėviškės laukus, į gimtąjį sodžių. Jų darbas ir triūsas nenuėjo niekais: kiekvienas, kuris matė vaidiliečių pasiro dymą, nuoširdžiai jiems dėkojo, apleisda mas salę, tikėdamasis, kad ir vėl kuria nors proga jis galės valandėlę pagyventi panašioje nuotaikoje.

Pageidautina, kad ateityje panašių spek taklių rengėjai, atkreiptų dėmesį į pertrau kas. Įprasta, kad tokių pertraukų metu, žiūrovai, išėję į teatro foje, aptaria maty tus scenoje įspūdžius, diskutuoja ir apskri tai gyvena to vakaro nuotaika. Šiuo kart, kaip ir dažnai mūsų sąlygoms esant, salė neturėjo tokios foje, ir publika turėjo pa silikti vietose. Ar nevertėtų, kad tokios per traukos taip pat būtų kuo nors paįvairina mos, pvz., monologais, deklamacijomis, mu zika. Visa tai užpildytų tą laukimo tarpą, o visi gi žinome, kad ilgiausias laikas yra — laukti.

Kalvelis

Naujai sukirpta partijos istorija

Naujoje Sov. S-gos kp istorijos programoje labiau pabrėžtas masių, partijos, o ypač jos CK vaidmuo istorijos „kūrime". Nurodoma daugiau pabrėžti Lenino kaip „genialaus kp bei sov. valdžios organizatoriaus bei vado" vaidmuo. Dabar, pagal Le niną, laikomą jog „bolševizmas kaip politinės minties srovė ir kaip politinė partija egzistuoja nuo 1903 m.", tuo tarpu pagal Staliną pradžia buvo duota Pragos konferencijoje. Anksčiau buvo teigiama, kad so cialistinės revoliucijos teorija esanti atbaigta teorija. Dabar prileidžiama, jog is torinė patirtis ją praturtina ir toliau vys to.

Stalino kaip organizatoriaus ir teoretiko nuopelnai pripažįstami, tačiau kartu turi būti nurodomos ir jo klaidos. Programa rei kalauja iš dėstytojų „tiksliau išdėstyti" pilietinio karo įvykius. Kalbant apie Sov. S-gos industrializaciją ir žemės ūkio su kolektyvinimą, nereikia nutylėti buvusių sunkumų. Taip pat „objketyviai" turi bū ti aiškinami pradiniai sovietų armijos ne pasisekimai pastarojo karo metu. Koks tas objektyvumas, galima matyti iš to, kaip aiškinama sovietinė pergalė. Tai — partijos, karo pajėgų ir liaudies pergalė. Prog ramoje didelis dėmesys skiriamas 20-jam partijos suvažiavimui ir nutarimams dėl as mens kulto pašalinimo. Taipgi reikalaujama daugiau domėtis ir kritikuoti „reakci nes buržuazines ideologijas".

Politinės ekonomijos reikšmė

Stalinas savo kurse permažai vertino po litinę ekonomiją. Dabar ji sudaro atskirą dalyką. Tai padaryta tam, kad partijai la bai reikia naujų kadrų, kurie gerai nusi manytų ekonominiuose klausimuose, ypač toje srityje, kur jiems teks dirbti. Plačiai aiškinami socialistinės sistemos ūkiniai san tykiai, pagrindinės ūkinio bendradarbia vimo formos. Čia daug vietos skiriama „le nininiam taikiam sambūviui", kapitalistinio pasaulio vidaus prieštaravimams, kolo nijinės sistemos sugriuvimui. Dėstant so cialistinio gamybos būdo dėsningumą, tu ri būti atsižvelgiama ne tik į Sov .S-gos, bet ir visų kitų socialistinių kraštų patir tis.

Sustiprintas dialektinis bei istorinis materializmas

Iki šiol visa sovietinio materializmo pro blematika rėmėsi Stalino brošiūra „Apie dialektinį bei istorinį materializmą". Ir čia „destalinizacija" veda į trūkumų pašalini mą, teorijos pagilinimą. Dialektiniame ma terializme negalima išskirti dialektinio me todo nuo materialistinės teorijos. Daugiau vietos turi būti skiriama jo dėsniams ir kategorijoms. Ypač turi būti pabrėžiama teorijos reikšmė praktinei partijos veik lai. Šios teorijos pagrindas: „klasių kova" laisvame pasaulyje ir „socialistinė patir tis" Sov. S-goje bei liaudies demokratijų kraštuose. Sovietinė filosofija turinti bū ti labiau derinama su praktiniais, gamtos ir visuomenės mokslais.

Išvadų vietoje

„Nustalinimas" jau pasiekė ir pačią „ne klaidingą" sovietų ideologiją. Tik džiūgau ti dėl to, anaiptol, nėra ko. Sovietinis marksizmas pasikeitė ta prasme, kad dabar jį norima pagilinti ir praplėsti, tačiau savo esmėje paliko, kas buvęs, būtent, vie nintelė režimo teorija. Tai fatališkas mark sizmo bruožas. Marksas, kaip žinoma, per vertino ūkinį momentą visuomenės gyve nime. Už tat sovietiniame marksizme atsi keršijo valstybė: viskas čia pajungta sovie tinei valstybei ir jos interesams. Tik vals tybė — tai partija. Todėl valstybinės so vietų ideologijos pasikeitimas tereiškia par tijos vidaus pasikeitimus. Tai jokiu būdu nereiškia, kad partija siektų išlaisvinti iš savo vergijos mases. Priešingai, toks poli tinės ekonomijos iškėlimas reiškia tik par tijos norą apginkluoti savo kadrus reika lingomis mokslinėmis žiniomis, nes reži mui išlaikyti vien fizinės jėgos smurto ne bepakanka.

Pats faktas, kad partijai prisireikė tobu lesnių kovos ginklų, rodo augantį paverg tųjų milionų nepasitenkinimą. Tiesa, Vaka rų nesubrendimas paremti kovojančius prieš komunizmą nuvylė gausias Sov. S-gos opozicines jėgas, tačiau jos ir toliau dirba. Partijos „reformos" išduoda jos silp numo sąmonę. Tuo tarpu liudijimai iš ana pus pasiekia apie kylančias pavergtųjų vil tis. Būkime tikri, kad ir mūsų broliai, šie met augštosiose mokyklose besiklausyda mi naujos „marksizmo-leninizmo" privalomos dainelės, ne tik tomis viltimis gyve na, bet ir daro viską, kad jos išsipildytų. Mūsų pareiga iš čia jiems visomis įmano momis priemonėmis padėti.

SOVIETAI VALO MARKSIZMĄ

Destalinizacija vyksta toliau

Nūdienė Vakarų krizė ir bejėgiškumas bene ryškiausiai atsispindi jų spaudoje. Atidžiau ją sekant, nesunku įsitikinti, kad Vakarai blaškosi, neturi aiškios savo linijos. Prieš kiek laiko su dideliais pardėjimais rašyta apie „nustalinimo" eigą Sov. Sąjungoje. Pastaruoju metu tos kalbos nu tilo, nes dėmesį patraukė Art. Rytų įvykiai. Susidaro įspūdis, lyg su tuo viskas jau būtų pasibaigę. Ir, vis dėlto, „nustalinimas" tebevyksta. Neperdedant šio reiš kinio, reikia pasakyti, kad jis vertas rimto dėmesio. Sovietai tokios klaidos neda ro: jie budriai seka laisvojo pasaulio prieš taravimus ir apsukriai juos išnaudoja. Ta čiau tokių vidaus prieštaravimų netrūks ta ir sovietiniame pasaulyje. Tą galima spręsti iš paties „nustalinimo" fakto, ku ris reiškia naują komunistų partijos ban dymą nukreipti pavergtųjų tautų ir masių nepasitenkinimą sau pageidaujama kryptimi. Nėra abejonės, kad naują partijos „bosų" taktiką diktuoja žiauri sovietinė tikrovė. Jos akivaizdoje sudrebėjo iki tšiol buvęs „neklaidingas" sovietinis marksiz mas.

Visai neseniai, prieš pat naujųjų moks lo metų pradžią, Sov. S-gos augštųjų mo kyklų ministerija išsiuntinėjo naujas pro gramas, liečiančias privalomą marksizmo leninizmo kursą augštosiose mokyklose. Tuo pačiu visos katedros įpareigotos jų laikytis ir „persiorientuoti". Tai XX parti jos suvažiavimo pasėka. Stalino asmens kultą padarius atpirkimo ožiu, buvo nu statyta, kad nuo jo nukentėjusi ir „gyvoji marksizmo dvasia" (tarp skliaustų verta pastebėti, kad smarkiausi dvasios neigėjai -komunistai vis dar nepajėgia galutinai nuo „dvasios" atsisakyti). Marksizmas bu vęs beišsigimstąs į „dogmatiškumą bei pri siskaitėliškumą". Tai dėl to šį pavasarį Sov. S-gos mokyklose nebuvo istorijos eg zaminų. Buvo laukiama naujo ideologijos valymo. O tai užtruko. Ir nenuostabu, nes ideologija Sov. Sąjungoje vaidina didelį vaidmenį.

Naujoji reforma arba „destalinizacija" anaiptol nereiškia ideologinio nutolimo, bet pagilinimą ir išplėtimą. Pagal progra mą, marksistinės ideologijos kursą dabar sudarys trys savarankiški dalykai, būtent, Sov. S-gos kp istorija, politinė ekonomija ir dialektinis bei istorinis materializmas. Iki šiol marksizmo-leninizmo pagrindai buvo dėstomi pagal garsųjį Stalino trum pąjį partijos kursą, kuriame dabar ati dengta „daug stambių klaidų". Ten visai nebuvę politinės ekonomijos, o marksisti nė filosofija sudariusi tik vieną vadovėlio skyrelį. Pažiūrėkime, kaip naujoji progra ma atrodo iš arčiau.

J. Vidzgiris (ELI)

APIE PASIRUOŠIMUS NAUJIEMS MOKSLO METAMS

(ELTA) Bolševikinėje pavergtosios Lie tuvos spaudoje nusiskundžiama, jog viso je eilėje rajonų blogai ruošiamos mokyk los naujiems mokslo metams. Pvz. Pan dėlio rajone iš 35 mokyklų suremontuo tos tik dvi, o penkiose pradėta dažymo ir krosnių tvarkymo darbai. Kuru aprūpin ta tik trečdalis mokyklų.

Taip pat nusiskundžiama, kad nesirū pinama „užtikrinti geros sąlygos visuoti niam mokymui". Dėl tų sąlygų stokos praėjusiais metais atskiruose rajonuose mokyklų nelankė 5-6 procentai mokyklinio amžiaus jaunimo.

PUTINO IR KRĖVĖS VEIKALAI PAVERGTOSIOS LIETUVOS SCENOJE

(ELTA) „Tiesa" skelbia, jog pavergto sios Lietuvos valstybinis akademinis dra mos teatras Vilniuje yra numatęs pastatyti Putino-Mykolaičio pjesę „Valdovas", o Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio teatrai į savo repertuarus įtraukė V. Krėvės „Sikrgailą", „Šarūną" ir „Žentą".

Coventry ir apylinkių lietuvių dėmesiui!

TAUTOS ŠVENTĖS

Minėjimas rengiamas š. m. rugsėjo mėn. 22 d., šeš tadienį, YMCA salėje, Warwick Rd., netoli stoties.

Minėjimo pradžia lygiai 6 val. p.p. Pavėlavę bus įleidžiami į salą tik pertraukų metu.

Minėjimo programoje Meno Sambūris „Londono Vaidila" suvaidins A. Rūko 3-jų veiksmų linksmą nuti kimą BUBULIS ir DUNDULIS.

Po minėjimo bus pasilinksminimas, šokiai. Gros lietuviškas džiazas.

Visi tautiečiai kviečiami minėjime apsilankyti.

DBLS Coventry Sk. Valdyba

Sekmadienio rinktai

ŽENKLAS VIRŠ TAUTŲ

Šv. Tėvas PIJUS XII Vokietijos Katalikų suvažiavimui Koelne per Vatikano radiją pasakė kalbą, kartu atsakydamas į skleidžiamus kaltinimus Bažnyčiai dėl kle rikalizmo, siekimo galios, socialinės tvar kos įgyvendinimo bei koegzistencijos su bolševizmu. „Katalikų Bažnyčia, — sako Popiežius, — be išdidumo gali nurodyti, kad savo istorijos bėgyje yra nepaprastai daug padariusi socialinio gyvenimo forma vimui ir tobulinimui; istorinis tyrinėjimas tą jau senai patvirtino. Bažnyča neužmer kia akių prieš gilią socialinęt netvarką, ku rią atnešė technikos ir kapitalizmo laiko tarpis. Bažnyčia niekada negalvojo, kad ji viena galėtų išspręsti socialinį klausimą, tačiau ji gali nurodyti apruoštas vertybes šio klausimo išsprendimui. Viena iš tokių vertybių yra jos socialinis mokslas, iki smulkmenų paruoštas pagal prigimties tei sę ir Kristaus įstatymus".

— Katalikų Bažnyčia ypatingai paskuti nį dešimtmetį perneša vieną iš pačių sun kiausių ir pavojingiausių persekiojimų, ku rie bet kada yra buvę. Šis faktas yra ga lingas pareiškimas, kad Bažnyčia — kaip virš tautų iškilęs ženklas, pro kurią be dė mesio nepraeinama. Kristus savo Bažny čiai iki pasaulio pabaigos paskyrė misiją ir pasakė, kad ji bus persekiojama. Siste ma, kuri remiasi ateizmu ir bedievybe, kaip tik Bažnyčią smarkiausiai puola. Baž nyčia su rūpesčiu žiūri į savo ateitį kur persekiojimų apimti didžiuliai plotai, nes priešai naudoja totalitarinės valstybės prie vartos priemones ir gudraujančius meto dus žmonių dvasiai perdirbti, ypatingai jau nosios kartos ir vaikų tarpe, kaip nebuvo anksčiau jokiame persekiojime. **Bažnyčia laisvojo pasaulio tikinčiuosius perspėja, kad jie žinotų ano priešo pavojingumą ir iš naujo atkreipia visų dėmesį į klaidingos koegzistencijos klastą, ta prasme, lyg tarp katalikų tikėjimo, katalikų pasaulėžiūros ir anos sistemos būtų koks susitaikinimas ar vidinis prisitaikymas!**

Katalikų Bažnyčia nieko neverčia jai priklausyti. Tačiau ji trokšta sau laisvės pagal savo santvarką ir įstatymus, kad krašte galėtų gyvuoti, rūpintis tikinčiai siais ir viešai skelbti Kristaus Evangeliją. Tai iš tikrųjų yra jos garbingos koegzisten cijos neatsisakomas pagrindas! Bažnyčia ir toliau kovoja ne politikos ir ūkio lauke, kaip ji klaidingai kaltinama, bet su savo nuosavais ginklais: savo tikinčiųjų patva rumu, tiesa ir meile. Persekiojamųjų kan čias ji taip pat aukoja už pačius persekio tojus, už jų išganymą ir už tuos kraštus ir tautas, kuriose jie persekiojami.

— Kuriant taiką, viso pasaulio katalikai savo Tikėjimo ir Bažnyčios vienybėje ga li tapti jėga, tik reikia visuose sužadinti priklausymą vienas kitam. Visi ugdykime — puoselėkime šį sąmoningumą! Nes pa sauliui, kuris iš savęs negali sukurti taiką, Kristus savo taiką nori dovanoti, bet tik per jus, per jūsų bendradarbiavimą!

Ši Popiežiaus kalba originaliame vokie čių kalbos tekste užima 360 spaudos eilu čių ir „L'Osservatore Romano" savo ko mentaruose ją vertina kaip pirmaeilio is torinio svarbumo.

P. Dauknys MIC

PAMALDOS

STOKE-on-TRENT — šį sekmadienį, rugsėjo 16 d., 12 val., Tautos Šventės pro ga, Sacred Heart bažn. Queen's Avenue, Tunstall. Kviečiami apylinkės lietuviai.

10 GAVO STIPENDIJAS

Šiems mokslo metams iš Laisvosios Eu ropos Kolegijos gavo stipendijas dešimts lietuvių studentų: Narakas Algimantas stu dijuoti mediciną Lozanoje (Šveicarijoje), Šukys Algirdas studijuoti kalbas (Anglijo je), Jurkus Pranas studijuoti teisę Bonno je, Kempka Vytautas — ekonomiją Bonno je, Dikšaitis Kasperas ekonomiją Bonnoje, Augustaitytė Daina — filologiją Munche ne. Dar gavo Černius ir Brinkis Vokietijo je, bet pastarasis atsisakė nuo stipendijos nes išvyksta į JAV. Bačkis Ričardas gavo stipendiją specializuotis ekonomijoje ir ko mercinėje teisėje ir Macevičiūtė Margari ta baigti meno istorijos studijoms. P.L.Ž.

J. Grušas rašąs pjesę apie Kauno Hid roelektrinės statybą. Šiaulių teatras ttatąs P. Vaičiūno pjesę „Prisikėlimas". Kau no muzikinis dramos teatras nutarė pa statyti jauno kompozitoriaus V. Baumilo parašytą operetę „Paskenduolė".

ČIA KALBA AMERIKOS BALSAS IŠ EUROPOS...

Šių metų vasarą lankydamasis Vokietijoje pasinaudojau ta proga aplankyti Miun chene Amerikos Balso lietuviškąjį skyrių. Traukė po ilgų metų pamatyti jame dirban čius gerus pažįstamus, kolegas, buvusius bendradarbius ir studentus. Lietuvių sky riaus vedėją J. Laučką paskutinį kartą bu vau sutikęs Amerikoje prieš 20 metų. Uni versiteto kolegą Dr. P. Padalį nebuvau ma tęs nuo VLIKo laikų Wurzburge 1945 me tais, kurio nariais tada abu buvome. Dr. V. A. Dambravą, buvus. Teisės Mokslų Fa kulteto sekretorių ir tuometinį mano studentą, nebuvau matęs nuo pat vokiečių okupacijos laikų Lietuvoje.

Iš kitos pusės, mane traukė iš arti susi pažinti su reikšmingu ir atsakomingu Ame rikos Balso darbu Lietuvai. Diena iš die nos dirbamas, be jokios atvangos, o kar tu ir be reklamos, šis darbas, iš tikro, yra tiek pat didelis, kiek ir atsakingas. Kas dien Amerikos Balsas Lietuvą informuo ja, pateikia paskutinias žinias, priešveikia melagingą komunistinę propagandą, supa žindina su Vakarų laimėjimais, demokra tinės santvarkos privalumais ir bendrai Va karų gyvenimu, nušviečia lietuvių gyve nimą užsienyje, jų darbus ir veiklą Lietu vai, stiprina lietuvių krašte viltį ir tikėji mą Lietuvos laisve, gal tolima, bet tikra. Galbūt nesuklysiu sakydamas, kad šis kon kretus ir realus, bet sunkus ir įtemptas dar bas bus vienas pačių svarbiausių, kuris yra šiandien lietuvių užsienyje dirbamas.

Išsinešiau iš Miuncheno neišdildomus malonius įspūdžius. Buvau svečiu Dr. V. A. Dambravos, man daug širdies parodžiu sio ir priminusio audringus, bet brangius okupacinius universitetinio darbo ir gyve nimo laikus. Bet lygiai įdomu buvo stebėti kasdieninį Amerikos Balso lietuviškų trans liacijų darbą. Mažai mes jį sekame Vaka ruose, o jį nuolatos pasekti mums patiems būtų ne tik įdomu, bet ir naudinga.

Amerikos Balsas į Lietuvą iš Europos kalba kasdieną šio meto Anglijos vasaros laiku 19 val., bangomis 13, 15, 17, 19, 25 ir 251 metrų. Programa kartojama tris kar tus į dieną: 22.45 min., 5.15 min. ir 13.30 minučių — 19.25 ir 31 metrų bangomis. Programa trunka pusvalandį, per kurį pa teikiamos paskutinės žinios ir vienas ar du komentarai ar apybraižos. Londone Ame rikos Balso iš Europos transliacijos geriau siai girdėti 17.19 ar 25 metrų bangomis, nors trukdymai dažnai būna nemaži. Bet jie neturėtų atbaidyti nuo klausymo, šiek tiek didesnę kantrybę parodžius programą sekti galima.

Nėra abejonės, kad nuo savo veikimo pradžios Amerikos Balsas iš Europos pada rė didžiulę pažangą ir radę teisingą kelią Lietuvą informuoti ir palaikyti lietuviuose okupuotoje Tėvynėje tikėjimą ir viltį lais va ateitimi, be tuščių pažadų ir be grynos propagandos. Tik tas, kas šį darbą pats dirba, tegali suprasti koks tai yra sunkus uždavinys. Ir jis Miunchene yra dirbamas dideliu atsidavimu ir užsidegimu, gerai jau čiant šio darbo svarbą ir už jį nešamą at sakomybę.

Yra žinoma, kad radijo programa yra ta da noriai sekma, kada ji būna įvairi, gyva ir įdomi. Tiesioginis žodis neretai turi ma žesnę įtaką, negu gerai paruoštas ir pateik tas radijo vaizdelis. Teko pasiklausyti ei lę tokių vaizdelių, perduotų į Lietuvą ir įgrotų į magnetofonines juostas. Gyvas, mu zika paįvairintas vaizdelis apie Vytautą Didįjį, apie Žalgirio mūšį, Šventą Kazimie rą, Kalėdų metu perduotas radijo vaizde lis apie ketvirtąjį karalių Artabaną, visą gyvenimą jieškojusį sutikti Kristų (pada rytą pagal Henry van Dyck veikalą), apie Amerikos negro gyvenimą, vaizdingai pa teikta kelionė į Lurdą — visi tie radijo vaizdeliai ar vaidinimai, daugiausiai ski riami jaunimu ir perduodami pirmadie niais, neabejotinai turi traukti klausytojus. Labai gyvai ir vaizdingai buvo pateikti re portažai iš birželio išvežimų minėjimo Šveicarijoje, Sackselne, šveicarų tautos ko votojo dėl laisvės Bruder Klaus šventovė je. O nesenai lygiai gyvai ir vaizdingai bu vo perduoti reportažai iš jaunimo kursų Huettenfelde, kardinolo Piazzos lankymo si Vasario 16 gimnazijoje ar Koelne, Šv. Kryžiaus bažnyčioje įvykusių pamaldų už sovietų pavergtas tautas klausytojus Lietu voje turėjo veikti daugiau negu bet kuri žodinė propaganda. Šis pastarasis reporta žas iš pamaldų Koelno Šv. Kryžiaus bažny čioje, lietuviui reporteriui aiškinant šių pa maldų prasmę bažnyčios vargonų balsų fo ne, čia pat perduodant vokiečių kunigo pa mokslo žodį, kuriuo buvo melstasi už ken čiančius Lietuvoje, Lenkijoje, Vengrijoje ir kituose kraštuose, negalėjo būti klausomas Lietuvoje be gilaus susijaudinimo ir atstojo geriausį sekmadienio pamokslą. Ge rai paruoštas Lietuvos istorijos radijo vaiz delis ar minėtas reportažas reikalauja daug darbo ir įgudimo. Praeitų Kalėdų me tu perduotas radijo vaizdelis, trukęs pus valandį, pareikalavo virš 30 valandų dar bo jį paruošti. Mūsų organizacijos ar lietu viškų radijo valandėlių vadovai Amerikoje turėtų susidomėti šiais radijo vaidinimais ir reportažais, nes įgrotus į magneto fonines juostas jie juos puikiausiai galė tų panaudoti savo transliacijoms ar jauni mo valndėlėms lietuvybei ir tautinei dva siai stiprinti.

Tie, kas seks Amerikos Balso transliaci jas Lietuvai iš Europos, ras jose tai, kas artins juos prie lietuviškų reikalų, stiprins jų dvasią ir teiks jiems tokių žinių, infor macijų ir komentarų, kokieų jie nevisad ras lietuviškoje spaudoje. Tuo labiau, kad tos žinios, komentarai ir apybraižos yra vi sada naujos ir aktualios. Amerikos Balsas šia prasme dažnai praveja anglų dienraš tinę spaudą, antra vertus jis atrenka tai, kas lietuviams yra įdomu ir aktualu.

Kas savaitę, sekmadieniais yra perduo dama paskutinių žinių ir įvykių santrau ka, visad pateikiama gyvai ir įdomiai. Taip pat sekmadieniais pateikiamas prane šimas iš vieno ar kito svarbesnio įvykio lietuvių veikloje užsienyje. Amerikos Bal sas turi savo nuolatinius bendradarbius Paryžiuje, Londone ir Stockholme. Pavyz džiui, man teko patirti apie švedų jūrinin kų įspūdžius iš lankymosi Rygoje iš Ame rikos Balso. Tie įspūdžiai buvo įdomūs ir reikšmingi ir juos buvo naudinga tuoj pat sužinoti. Neretai mes pamirštame lietu viams prasmingą sukaktį, bet to niekados nepamiršta priminti ir paaiškinti Ameri kos Balsas.

Kiekvieną kartą, kada sukdamas radijo aparatą išgirstu malonų ponios Jakštienės balsą: „Čia kalba Amerikos Balsas iš Eu ropos", prisimenu tą kiekvieną dieną pasi kartojantį įtempimą artinantis septintai valandai vakaro, kada iš radijo studijos pradedama primoji tiesioginė transliacija. Tas įtempimas suprantamas, nes kalbama tiesiog į Lietuvą, atskirtą nuo mūsų trigu ba geležine uždanga. Kalbama, deja, tik pusvalandis, bet tas trumpas pusvalandis jokiam kitam nėra lygus, nes jis skirtas okupanto pavergtai Tėvynei.

S. Žymantas

Europos Lietuvių Kronika

LIETUVOS MINISTERIO ŽODIS CORBIEČIAMS

J. E. Lietuvos Ministeris B. K. Balutis, Tautos šventės proga, pasakė kalbą, skirtą veikliesiems Corby miesto ir apylinkės lietuviams. Ministerio B. K. Balučio žodis įrašytas magnetofono juostelėn ir jis bus perduotas Tautos šventę minint šį sekmadienį, rugsėjo 16 d., Corbyje.

ESTIJOS MINISTERIS MINĖJIME

Londone surengtame Tautos Šventės — Rugsėjo 8-sios minėjime dalyvavusių svečių tarpe buvo Estijos Ministeris p. Torma, Latvijos Pasiuntinybės atstovas, Lietuvos Pasiuntinybės patarėjas p. Balickas, didelis lietuvių draugas p. Harrisonas, sveičiai anglai, ukrainiečiai, lenkai. Pp. Varkalos, Dr. St. Kuzminskas iš Nottinghamo ir lietuviai iš provincijos — Leicesterio, Nottinghamo, Huddersfieldo ir kitur. Viso minėjime dalyvavo apie 300 lietuvių.

AR NENORĖTUMĖT BŪTI VIENĄ SAVAITĘ REDAKTORIUM?

Netrukus „Europos Lietuvis" paskelbs tradicinę savaitraščio loteriją, kurios traukimas įvyks per šių metų Kalėdas. Tarp gausių, vertingų ir įdomių laimėjimų, vienam loterijos dalyviui teks laimėjimas vieną savaitę užimti redaktoriaus vietą ir pareigas. Laimėtojas galės gyventi Lietuvių Namuose ir, be to, jis gaus tos savaitės redaktoriaus algą.

KUN. J. KUZMICKIS IŠVYKO EUROPON

Bradfordo lietuvių kolonijos kapelionas, kun. J. Kuzmickis, šios savaitės pradžioje išvyko trumpam laikui Europon. Pakeliui vienam vakarui kun. Kuzmickis buvo sustojęs Londone.

DR. J. NORKAITIS VIEŠI ANGLIJOJE

Žinomo Nepriklausomos Lietuvos veikėjo, ekonomisto Jono Norkaičio sūnus, Dr. J. Norkaitis, yra atvykęs Anglijon. Tautos šventę minint, Dr. J. Norkaitis buvo atvykęs į Londono lietuvių surengtą minėjimą.

PROF. S. ŽYMANTAS IŠSKRIDO ITALIJON

Pirmadienį rugsėjo 10 dieną prof. S. Žymantas išskrido į Strezą, Italijoje, kur da *lyvaus* Liberalų Internacionalo metiniame Tarybos posėdyje.

VAIDILIEČIAI IŠVYKSTA Į NOTTINGHAMĄ

Šį šeštadienį Meno ansamblis Londono Vaidila išvyksta į Nottinghamą, kur suvaidins Rūko trijų veiksmų veikalą „Bubulis ir Dundulis".

PIRMASIS LIETUVIŠKAS KNYGYNAS LONDONE

Šių metų spalio mėn. 6 d., Londone, 49, Thornton Ave, bus atidarytas pirmasis lietuviškas knygynas „Dainora". Tiek Londone gyvenantieji, tiek iš provincijos atvykę, galės asmeniškai atvykti ir iš keliolikos šimtų knygų pasirinkti norimą. Ten pat bus galima gauti proginių atviručių ir mūsų tautodailės darbų dovanoms.

LIETUVIŲ SODYBOJE VIS DAR VASAROJAMA

Nepaisant lietingo oro, Lietuvių Sodybos vasarvietėje vis dar atostogauja daug vasarotojų. Dar yra keli laisvi kambariai rugsėjo antrai pusei.

SUSIDOMĖJIMAS SODYBA AMERIKOJE

„Europos Lietuvis" gavo „Lietuvių Dienų" Redakcijos laišką, kuriame prašoma atsiųsti būdingesnių nuotraukų iš Sodybos gyvenimo. Šios nuotraukos, drauge su reportažu, bus pasiųstos „Lietuvių Dienoms". Tautiečiai, turį būdingesnių nuotraukų, prašomi jas atsiųsti „Europos Lietuviui" iki š.m. rugsėjo 27 dienos.

PERSIKĖLĖ LONDONAN

Ilgus metus plytinėje dirbęs A. Ambraziūnas, didelis lietuviškos spaudos mėgėjas, šią savaitę persikėlė į Londoną, kur gavo darbą. Apsigyveno Lietuvių Namuose.

PASIKEITIMAI NIDOS SPAUSTUVĖJE

Dvejis metus dirbęs NIDOS spaustuvėje E. Matukas šią savaitę pasitraukė iš metrompažo pareigų.

JAUNIMAS BRUZDA

„Europos Lietuvio" Redakcija gavo dvejų jaunuolių laiškus, kuriuose atsiliepiama į vedamąjį „Nevirskim druskos stulpais" ir teiraujamasi apie darbo ir apsigyvenimo sąlygas Londone.

NUKENTĖJO DERLIUS

Ypatingai lietingas ruduo ir šalta vasara labai pakenkė javų derliui D. Britanijoje. Apskaičiuojama, kad lietus ūkininkams padarė apie 100 milionų svarų nuostolių.

CORBY

PRADŽIA 5.30

Rugsėjo 16 d., sekmadienį, Corby ir apylinkės lietuviai kviečiami rinktis į St. John Ambulance salę, Lloyd Rd., Old Corby, kur įvyks **Tautos Šventės** minėjimas.

Minėjimo programoje: specialus corbiečiams lietuviams žodis J.E. Lietuvos Ministerio Br. Balučio, perduotas iš juostos; Corby jaunimo pasirodymas. Likusią programos dalį išpildys red. Br. Daunoras, kuris atvyksta iš Londono drauge su L-Namų tarnautoju A. Pranckūnu.

Po oficialios dalies — bendras pobūvis.

NORTHAMPTON

Atgijusi Northamptono kolonija šiemet surengė antrą platesnio masto minėjimą. Pereitą sekmadienį Tautos Šventės proga, nors ir lynojant, kolonija sulaukė nemažai svečių iš plačios apylinkės: Corby, Ketteringo, Finedon, Wellinghborough ir iš paties Londono. Vietos katedroje pamaldas laikė ir pritaikintą pamokslą pasakė kun. Dauknys. Po pamaldų katedroje buvo sugiedotas Lietuvos Himnas. Pats dvigubas minėjimas — Tautos ir Kariuomenės Švenčių, vyko šalia esančiame parapijos klube. Energingas DBLS sk. pirmininkas p. Barančiukas trumpu žodžiu nušvietęs minėjimo reikšmę, pakvietė p. Stančių skaityti paskaitos, kurioje prelegentas parinktais vaizdais žadino stiprybę iš garbingosios Tautos praeities. Svečias iš Londono, pulk. T. Vidugiris ilgoje paskaitoje savo patiesi pergyvenimais davė ryškų Lietuvos Kariuomenės ir savanorių kovų vaizdą dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Kapelionas kalbėjo apie pasipriešinimą okupantui Tėvynėje ir tremtyje. Kiti garbės prezidiumo nariai tarė sveikinimo žodžius: anglų parapijos klebonas Fr. D. Woodard džiaugėsi lietuvių veikla, žadėjo visuomet kuo galės paremti; Northamptono ukrainiečių pirmininkas p. J. Picunko sveikino savo kolonijos vardu, abipusiu bendradarbiavimu išreikšdamas stiprią viltį į abiejų tautų laisvę. Ketteringo vardu sveikino p. Nagienė, Corby — p. Petrauskas. Meninę dalį atliko jaunasis atžalynas jungtinėmis jėgomis: iš Corby Birutė Paulauskaitė dainavo solo, Vidas Gervelis ir Roma Perminai tė deklamavo, o namiškis Rytis Barančiukas baigė eilėraščiu „Aš kareivis Lietuvos". Sekė bendra arbatėlė. Pats pirmininkas ir visa sk. valdyba užsipelno pagarbos už suorganizavimą gražiai pasisekusio minėjimo, sugebėdami suburti daug tautiečių. Apylinkės svečių atvykimas užmezga tikrai gyvą brolišką kontaktą!

D

NOTTINGHAMAS

KANADON IŠVYKO BUV. DBLS SKYRIAUS PIRMININKAS

Nottinghamo DBLS skyriaus valdyba surengė kuklias išleistuves, Kanadon išvykstantiems p.p. Matulaičiams.

A. Matulaitis kelis metus sėkmingai vadovavo Nottinghamo DBLS skyriui. Jis taip pat buvo ir Apygardos pirmininku. A. Matulaitis sumaniai ir garbingai ėjo jam patikėtas pareigas, nepaisydamas jokių nesklandumų. Ypatingai paskutiniuoju laiku buvo sunku dirbti, kada vienas po kito veiklesni lietuviai išvykdavo iš Nottinghamo.

Išleistuvių metu atsisveikinimo žodį tarė naujasis skyriaus pirmininkas K. Bivainis. Jis pabrėžė savo apgailestavimą, kad jam tenka skirtis ne tik su veikėju bet taip pat ir su geru asmenišku draugu, su kuriuo teks bendrai dirbti skyriaus valdyboj.

K. Bivainio pakviestas, K. Deveikis įteikė išvykstantiems kuklią dovanėlę valdybos ir skyriaus narių vardu, pasakydamas atsisveikinimo žodį. Atsisveikinimo proga kalbėjo Paliulis ir J. Kiburas. Visi linkėjo išvykstantiems sėkmingai įsikurti naujame krašte ir nepamiršti lietuviškos veiklos.

Sudainavus išvykstatiems Ilgiausių Metų, kurį laiką susirikusieji pasidalino bendrais įspūdžiais ir jautresnis nuspaudė ašarėlę, atsisveikinant su gerais ir nuoširdžiais lietuviais.

A. Matulaitis išskrido lėktuvu. Jo žmona ir sūnelis dar kurį laiką pasiliko Nottingahame.

F. K.

NOTTIONGHAMO MIESTO IR APYGARDOS LIETUVIŲ DĖMESIUI

Š.m. rugsėjo mėn. 15 d., šeštadienį, Nottinghame rengiamas

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Minėjimo programoje Meno Sambūris „Londono Vaidila" suvaidins A. Rūko 3-jų veiksmų linksmą nutikimą **„Bubulis ir Dundulis" su prologu ir šokiais.**

Minėjimas įvyks Sycamore School patalpose, Sycamore Rd. (iš miesto centro autobusu Nr. 31 ligi Sycamore Rd.).

Minėjimo pradžia punktualiai 6v. 30min p.p. Pasivėlinę į salę bus įleidžiami tik pertraukų metu.

DBLS Nottinghamo Skyriaus Valdyba

PRAŠOMI ATSILIEPTI

BALTRUŠAITIS Jonas, kilęs iš Klevinės km., Griškabūdžio vals. 1948 m. gyvenęs Anglijoje, Bridgent Hostel. Jis pats, ar jo adresą žinantieji, prašomi parašyti Jonas Ašmutis, 29, Mercer Str., So Boston 27, Mass, USA

BARTAŠIUS Zigmas, gyvenąs Anglijoje, prašomas atsiliepti savo broliui Br. Bartasiui, 6923 So. Woshtenau, Chicago 29, ILL. USA.

SKAUDI LIETUVIO NELAIMĖ

Mūsų korespondentas Juozas Kuliukas praneša apie tragišką lietuvio angliakasio **Antano Petraičio** mirtį, Kirby-in-Ashfield.

Š.m. rugpjūčio mėn. 25 dieną Antanas Petraitis, sugedus elektros šviesai, paslydo savo namų laiptuose ir nelaimingai griūdamas, mirtinai sutrenkė galvą. Nuvežtas į Mansfield General ligoninę, Petraitis mirė neatgavęs sąmonės. Bandant gelbėti ligoni ėje buvo padaryta galvos operacija, tačiau be pasėkmių.

Velionis buvo gimęs 1903 metais, sausio mėn. 27 d., Tauragės apskr. 1920 metais stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę, kurioje ištarnavo liktiniu puskarininkiu iki bolševikų okupacijos. Vėliau buvo paleistas iš kariuomenės. Vokiečiams užėjus, buvo paimtas į savisaugos batalionus.

Velionis atvyko į Angliją 1947 metais. Jis čia pradėjo dirbti ūkyje, o vėliau stojo į anglių kasyklas, kuriose dirbo iki mirties.

A. Petraitis buvo susipratęs lietuvis, didžiai mylėjo Tėvynę ir Lietuvos kariuomenę. Dažnai mėgdavo apie ją kalbėti. Gyvendamas Anglijoje, velionis aktyviai rėmė spaudą ir dalyvavo organizuotame gyvenime. Jis turėjo išpirkęs Lietuvių Sodybos akcijų už 50 svarų.

Antanas Petraitis buvo linksmo būdo, niekad neatsisakydavo padėti savo draugams ir pažįstamiems kuo tik galėdamas, todėl buvo didžiai mylimas lietuvių ir sveitimtaučių. Jo palydėti susirinko būrys jo draugų ir pažįstamų, kurie padėjo ant jo kapo keliolika gražių vainikų.

Antanas Petraitis palaidotas rugpjūčio mėn. 30 d., Kirby in Ashfield kapinėse, at laikius gedulingas Mišias vietos bažnyčioje.

Velionis Lietuvoje paliko žmoną ir tris sūnus.

PRANCUZIJA

Jonavičius Stasys kurį laiką gyvenęs Prancūzijoje ir 1948 m. išemigravęs į JAV šią vasarą buvo atvykęs į Paryžių porai mėnesių studijų reikalais. Jis rašo diserta ciją apie Lietuvos bičiulį — Jean Mauclère. Jo tėvas D-ras Jonavičius grąžintas iš Sibiro šių metų vasarą mirė Lietuvoje.

IŠTRĖMIME MIRĖ PUZYNAS

Sovietų Sąjungoje mirė kunigaikštis Puzynas, Vytie sKryžiaus kaval. Patirta, kad 1946 m. ištremtas į Vorkutą, kungš. Puzynas, paleistas iš koncentracijos stovyklos 1955 m. mirė Sovietų Sąjungoje. Jo žmona prancūzė, 1954 m. sausio mėn. yra grįžusi į Prancūziją. Vaikų likimas nežinomas.

Pabedinskas Kazys su žmona š.m. liepos 11 d. išvyko į JAV. Jis gyveno Casablanko je ir buvo vieno prancūzų fabriko vice-direktorius. Ten dar paliko iš lietuvių Litvinai ir jų duktė.

Jonas Tomkus S-gt major su šeima yra perkeltas iš AIN-Sefra į Oraną. Dabartinis jo adresas: Int.-ce C.T. Oran-Algerie.

PARYŽIUS

O. Šimaitė, gyvenusi tris metus Izraėlyje, dėl sunkių jai klimatinių sąlygų persikėlė į Paryžių.

Nijolė Kachirenínoff ištekėjo už Pierre Apréleff — inžinieriaus rusų kilmės. Ji aktingai dalyvavo tautinių šokių trupėje ir bendrai buvo visuomet labai paslaugi lietuviškame darbe. Vestuvėse dalyvavo Mončiai, Venckai, Rič. Bačkis ir kiti.

Birutė Strankauskaitė kurį laiką sunkiai sirgusi šią vasarą atostogavo pas ponią Mikolaitienę, Barbaste (Lot et Garonne). Rugs. 17 d. jau grįžta į Paryžių.

Š.m. liepos 7 d. apsivedė Judickis Stasys su viena austre. Sutuokė Kun. J. Petrošius

CALVADOS

Pr. L. B-nės Krašto Vadlybos sekretorius p. E. Vaicekauskas aplankė Calvados -Caen lietuvius su kuriais aptarė organizavimosi ir tvarkymosi klausimus. Kr. Valdyba nutarė pasiųsti specialius įgaliojimus p.p. Černiauskui ir Ambrazui.

NORD

Ponia Giedraitienė su sūnumi per Belgiją jau išvyko į JAV.

Kavaliauskas J. turėjo motociklo katastrofą ir susižeidė. Sužalotas veidas ir galva.

Ponai Bukaiuskai susilaukė sūnaus, o P. Ubartų šeima dukros. Nord apylinkės pirmininkas K. Jonaitis rugs. 10-11 d.d. lankėsi Paryžiuje emigraciniais reikalais.

P.L.Ž.

DAILN. KASIULIS ŠVEDIJOJE

Tapytojas KASIULIS rugsėjo 4 d. su žmona ir sūnumi Vytautu išvyko į Švediją. Ten praleis apie porą mėnesių išpildydamas vieną užsakymą ir kartu atostogauda mas su šeima. Taip pat jis ruošiasi piešti Šiluvos Šv. Marijos paveikslą vienai Chicagos lietuvių bažnyčiai architekto Mulioko statytai.

Tapytoja Aleksandra Vitkauskaitė-Merker, buvusi New Yorko Lietuvių Menininkų Sąjungos Pirmininkė, š.m. rugp. mėn. gale atvyko studijų tikslu Europon. Paryžiuje ji mano pabūti apie tris mėnesius.

BELGIJA

Belgijos Lietuvių B-nės pirmininkas Sekmokas Pranas išvyko į JAV. Dabar pirmininką pavaduoja Kun. J. Dėdinas. Jo adresas: 97, rue de la Brabanconne, Louvain Belgique.

PAIEŠKOMA Elena ŠTRIKENOS, Kaune buvusi mokytoja. Žinantieji ieškomosios adresą, arba turį žinių, prašomi pranešti ELTOS Informacijoms, (14b) Reutlingen, Gartenstrassee 5.

VOKIETIJA

VĖLIAVOS BYLOJO APIE DIENOS DIDINGUMĄ

Šių metų vasaros atostogos Vasario 16-tosios gimnazijos mokiniams buvo nutrauktos savaite anksčiau. Jau rugpjūčio 25 d. pradėjo rinktis lietuviškasis jaunimas į Rennhofo pilį. Pirmas visų klausimas — kodėl sutrumpintos atostogos Atsakymas aiškus: rugpjūčio 28 d. mus aplanko Vatikano konsistorialinės kongregacijos sekretorius ir ypatingas šv. Tėvo Pijaus XII-jo įgaliotinis tremtinių reikalams J.E. kardinolas A.J. Piazza.

Pirmadienį jaunimas, bendrabučio vedėjų vadovaujami, dirbo išsijuosę. Bet jų jėgų nebūtų užtekę, jei iš Schwetzingeno lietuvių kuopos nebūtų atvykęs ltn. K. Bendoraitis su savo „smogiamuoju" būriu. Jie tiesiog pakeitė aptrūnijusios pilies išorę. Pilis suplevėsavo Vatikano, Vokietijos ir Lietuvos vėliavomis, išsidabino vainikais, tarsi, jaunamartė. Joks praeivis ne galėjo nepastebėti, kad čia ruošiamasi kam tai nekasdieniškam.

Antradienio rytą gimnazijon sugužėjo svečiai: vyrai iš Schwetzingeno, Kaiserslauterno, Miesau ir Uhlerborno lietuviškųjų kuopų, VLIKo atstovas, BALFo pirmininkas, PLB Vokietijos Krašto valdybos vice-pirmininkas, Mainzo vyskupo įgaliotas prelatas, eilė apylinkės vokiečių parapijų kunigų, kaimyninių vietovių burmistrai, spaudos atstovai, Amerikos balso atstovas, būrys lietuvių kunigų. Pats Kardinolas, lydimas tėv. Alfonso Bernatonio, at vyko apie 11 val. Gimnazijos parke pasisveikinęs su jo laukiančiais svečiais ir jaunimu, buvo palydėtas į salę, kur tuoj prasidėjo sveikinimai. Pirmutinis tarė žodį lietuvių misijonierių direktorius Vokietijoje tėv. Alfonsas Bernatonis. Savo lotyniškai pasakytoje kalboje nušvietė Vokietijoj gyvenančių lietuvių religinę ir moralinę būklę. VLIKo atstovas dr. P. Karvelis apibūdino lietuvių tremtinių politinius laisvinimo siekius ir darbus. BALFo pirmininkas kan. dr. J.B. Končius metė trumpą žvilgsnį į savo atstovaujamos organizacijos veiklą. E. Simonaitis kalbėjo apie Lietuvių Bendruomenės Vokietijoje veikimą. Dr. Vl. Literskis nupasakojo Vasario 16-tosios gimnazijos rūpesčius, vargus ir laimėjimus. Lietuvių evangelikų vardu Jo Eminenciją sveikino mok. Fricas Skerys, ateitininkų vardu — 9-tosios klasės mokinys Šliažas ir skautų vardu — mok. Venclauskas. Visiems susirinkusiems giedant „Ilgiausių metų", kapt. J. Matulaitis, lydimas dviejų tautiniais rūbais pasipuošusių mergaičių, įteikė Kardinolui lietuvių dovanas — V. Augustno Lietuvos vaizdų albumą ir Čirpaus medžio drožinį „Trijų Kryžių Kalnas Vilniuje".

Atsakydamas į sveikinimą, J.E. kard. A. J. Piazza pasidžiaugė tokiu gražiu jo, kaip Kristaus Vietininko atstovo priėmimu, kartu primindamas, kad šioje savo kelionėje jau buvo susitikęs su lietuviais Muenchene ir iš ten išsinešęs nepaprastai puikių ir gilių prisiminimų. Džiaugėsi toliau Kardinolas visų pareikštomis mintimis ir, ypač, padėka šv. Tėvui. Visa jo kalba buvo persunkta ypatingu nuoširdumu. Energingai pareiškė tikėjimą, kad sugrius kartą šėtono pastangos ir lietuvių tautai bus grąžintos prigimtosios teisės į laisvę ir tėvynę, kad ateis diena, kada susirinks iš viso pasaulio lietuviai į savo gimtąją žemę ir apsikabins džiaugsmingam susitikimo pasibučiavimui su kankiniais artimaisiais tėvynėje. Pabrėžęs šv. Tėvo susirūpinimą pavergtąja lietuvių tauta ir lietuviais tremtiniais, priminė ir užtikrino Jo Šventenybės, savo asmeniškas ir visos Katalikų Bažnyčios maldas už visus persekiojamuosius. Galiausiai, šv. Tėvo vardu, laimino čia susirinkusius ir visam pasauly išblaškytus lietuvius, o ypač kenčiančius žiaurius persekiojimus tėvynėje ar ištremtus į neaprėpiamus ledinuotojo Sibiro plotus.

Po pertraukėlės buvo išpildyta trumpa meninė programa. Fausto Strolios vadovaujamas 8593 LS Kaiserslauterno kuopos vyrų dvigubas kvartetas sudainavo lietuviškas dainas, o Vasario 16-tosios gimnazijos tautinių šokių grupė pašoko keletą tautinių šokių. Sekė bendri pietūs, o vėliau Jo Eminencija stebėjo mok. T. Gailiaus su organizuotas jaunųjų gimnazijos sportinin kų krepšinio rungtynes, užsibaigusias lygiomis.

Nuoširdžiu lietuvių priėmimu J.E. kard. A.J. Piazza buvo tiesiog sužavėtas ir savo sekretoriaus primygtinai raginamas leistis į tolimesnę kelionę, keletą kartų atidėjo atsisveikinimą: ancora dieci minuti — dar dešimt minučių... Lygiai taip pat nenorėjo skirtis su garbinguoju svečiu ir visi susirinkusieji. Jo nepaprasta nuoširdumas ir paprastumas, aiškiai matomas domėjimasis ir supratimas patraukė visus. Aikštėje pamatęs bosu dainavusį vyrą sveikino, reikšdamas nuostabą jo balsu; tiesiog džiūgavo patyręs, kad lenciūgėlį šokęs jaunuolis vyksta Romon studijuoti teologijos, su malonumu fotografavoi jaunųjų sportinin kų apsuptas. Bet laikas bėgo negailestingai greitai ir apie 15.30 val. garbingasis Katalikų Bažnyčio skunigaikštis išvyko iš Vasario 16-tosios gimnazijos į visuotiną Vokietijos katalikų kongresą Koelne. Ligi vakaro plevėsuojančios vėliavos bylojo apie dienos didingumą, o dalyvių širdyse likosi naujai įžiebta viltis ir malonus ne greit išnyksiantis prisiminimas.

K.B.L. (ELI)

LIETUVIS — PISTOLETINIO ŠAUDYMO MEISTERIS

Rugpjūčio 19 d. buvo pravestos prie Schwetzingeno esančiame miške „Ketscher Wald" visos Badeno krašto Vokietijoje pistoletinio šaudymo pirmenybės. Iš trijų šaudymo būdų (Gebrauchspistole, Scheibenpistole ir Schnellfeuer) laimėjo dvi antras ias ir vieną trečiąją vietą Schwetzingeno lietuvių kuopos vadas kapt. J. Valiūnas, surinkęs visumoje augščiausią taškų skaičių iš visų dalyvių.

Jau ankstyvesnėse rungtynėse kapt. J. Valiūnas buvo laimėjęs Schwetzingeno miesto meisterio titulą.

Vokiečių laikraštis „Schwetzinger Zeitung" palankiai aprašė šį lietuvio laimėjimą, kartu iškeldamas kapt. Valiūno ir jojo vyrų nuopelnus, įrengiant naują šaudyklą, kuri tinkanti ir tarptautiniams turnyrams.

Laikraštyje minimas taip pat ir amerikietis lietuvis leitenantas Vytautas Keršulis, kuris svečio teisėmis su dideliu pasisekimu dalyvavo šiame šaudymo turnyre.

F.S. (ELI)

SOVIETŲ PLANAS RYTPRŪSIUS APGYVENDINTI RUSAIS

Vakarų Vokietijoje gyvenančių Rytprūsių vokiečių laikraštis „Das Ostpreusenblatt" rašo, jog Sovietai paruošę planą Rytprūsius apgyvendinti rusais. Esą šitoks planas buvęs paruoštas po to, kai Chruščiovas su Bulganinu per Karaliaučiaus uostą vyko į Londoną. Tada tiek Chruščiovas, tiek Bulganinas turėjo progos pamatyti didžiulius plotus buvusių derlingų Rytprūsių žemių, pavirtusių tyrais. Esą pastaruoju metu tik apie trečdalis Rytprūsių žemių užsėjamos. Tatai esanti pasėka darbo rnkų stokos. Prie Sovietų Sąjungos prijungtose Rytprūsiuose esama 350 buvusių gyventviečių, šiandien neturinčių nė vieno gyventojo. Tuo tarpu daugiau kaip 400 kaimų ir bažnytkaimių gyventojų skaičius tiek sumažėjęs, kad šiandien tose vietovėse tegyvena nuo penkių ligi dvylikos asmenų.

„Das Ostpreussenblatt" teigimu, bolševikai pastaruoju metu paruošę planą šešerių metų būvyje, iki 1960 metų, apgyvendinti Rytprūsius, atkeliant 600.000 rusų. Pagal tą planą numatoma kas metai (iki 1960) į Karaliaučiaus sritį atgabenti po 100.000 rusų. Šis planas jau esąs pradėtas vykdyti ir šią vasarą pasirodę Karaliaučiaus apylinkėse pirmieji atkeldintų rusų transportai. Buvusion Karaliaučiaus apskritin jau esą atkledinta 2.300 rusų šeimų, o Įsručio apskrityje jau esą įkurdinta apie tūkstantis atkeldintų rusų. Rusai esą atkeldinami daugiausia iš Sovietų gilumos.

Bolševikai, atkeldindami Karaliaučiaus sritin rusus, siekią „šitai Rytprūsių daliai galimai greičiau duoti rusišką veidą". Tuo pačiu siekiama dirvonaujančias žemes paversti našiais kolchozais. Tam tikslui Kara liaučiuje esanti įsteigta didžiulė žemės ūkio mokykla, kurioje būsią apmokoma apie 3.000 jaunųjų kolchozininkų.

LIETUVĮ ATLEIDO, DIREKTORIUI PAREIŠKĖ PAPEIKIMĄ

Už nepakankamą kukurūzų priežiūrą Lazdijų MTS direktoriui Veličko pareikštas papeikimas, o šitos stoties vyr. agronomas Šnioka Žemės Ūkio Ministerijos tiekimu atleistas iš pareigų. Pavergtoje Lietuvoje ypač susirūpinta kukurūzais, nes Sniečkus XX kom. partijos suvažiavime pasižadėjo: „Šiemet mes būtinai išauginsime gerą kukurūzų derlių". E.

PAGALBA

PAGALBA yra pirmoji Anglijoje lietuvių-anglų bendrovė, kuri pasiėmė uždavinį išimtinai aptarnauti lietuvius, siunčiančius siuntinėlius artimiesiems Lietuvoje ir Sibire.

PAGALBOS persiunčiami siuntinėliai yra apdraudžiami Britų Draudimo Bendrovėje, įskaitant ir sumokamą muitą. Siuntėjas gauna Draudimo Polisą ir, jei siuntinėlis nepasiektų adresato, jam grąžinami visi pinigai.

PAGALBAsiunčia augščiausios rūšies prekes — angliškas medžiagas, kurių pavyzdžiai prisiunčiami siuntėjui.

PAGALBA NEMOKAMAI pataria, kas vertingiausia siųsti.

NEMOKAMAI sunčiami kainoraščiai.

Rašyti tik lietuviškai: PAGALBA 21, Neville Court, Abbey Rd., London N.W.8.

PLUNKSNAGRAUŽIO
UŽRAŠAI

Ne paslaptis, kad daugumas mūsų gauname laiškus iš anapus. Nesenai gavau ir aš vieną. Pirmąjį. Laiškas būdingas dabartinės lietuvių kalbos „bolševikdarais, sovietizmais ir rusicizmais“. Štai to laiško ištraukėlės: „Tuoj po Tėvynės pergalės karo, dirbau kolūkyje, kur išdirbęs viršumnorminius darbdienius, ir įsisavinęs priešakinį patyrimą, tapau visaliaudiniu priekiniu pirmūnu. Ten pat dirbo ir sesuo Vincė, būdama visuomeninių karvių ir motininių kiaulių brigadininkė. Brolis Antanas, išvystęs lenktyniavimą bendrasąjunginiame socstatybos tarpkolūkiniame HES plano vykdyme, yra žymūnas raikome. Jo ir mūsų kolūkiečių prisiskaitėliškumo dėka, netrukus motininių kiaulių tvartuose turėsime visasąjunginio mokytojo Iljičiaus lemputes.

Mūsų kolūkyje dabar yra užtikrintas dalykiškas vadovavimas, visi kovojame prieš darbų eiliškumą ir taip pat su atgyvenomis.

Kaip matai, mes gyvename labai gerai, bet jei turi kokį specdrabžį ir ypač specavalynės, tai atsiųsk, nes rudeniop mūsų pramprekyba šių dalykų neparūpino univermagams.

Dėdė Petras, nors ir turi didelį priešakinį patyrimą, dirba emteese sargu, saugodamas buldozerius, skreperius ir ekskavatorius. Jis būtų labai patenkintas, jei jam atsiųstumei lysvei sukasti kastuvėlį“.

Jaunimo stovykloje, Vokietijoje, be kitų labai svarbių ir aktualių klausimų, buvo ilgiau sustota ties moderninio amžiaus moderniškais šokiais. Vienbalsiai prieita nuomonės, kad mūsų jaunimas negali apsiribo ti tautiniais šokiais, bet taip pat aktyviai dalyvauti Vakarų pasaulio jaunimo pobūviuose, šokdami „Rock and Roll“. Tačiau mūsų jaunimas, šį šokį bešokant, privalo įnešti ir tautiškus motyvus. Pavyzdžiui, pačiame šokio įkarštyje, ūmai visi sustoja ir entuziastiškai šūktelėja: — „Grįšime Tėvynėn!“ Tuo būdu mūsų jaunimas būtų išsaugotas nuo nutautėjimo, parodytų svetimiesiems mūsų kalbos gražų skambėjimą ir ritmingą kovą už lietuvybės išlaikymą visuose kontinentuose.

Centrinio Skyriaus bibliotekininkas tarp gražintų iš skaitytojų knygų puslapių, rado: skiautelę bekonienos, septynius skutimosi peiliukus, Ostmarkę, L.N. svaro vertės akciją, vieną nailoninę kojinę, pikų tūzą, skyrybų bylos dokumentą, nebaigtą užpildyti poolio lapelį, efedivitą Amerikon, paraginimą užsimokėti už „Europos Lietuvį“, neužpildytą blanką britų pilietybei gauti, du meilės laiškus ir dirbtinius dantis. Šio knygų puslapiuose palikto turto savininkai prašomi atsiliepti.

Mūsų gyvenimas, lyg ir žemės klodai, susiklosto tam tikrais periodais. Neperseniau siai karštesni viengungiai, gyvenimo verčiami, kūrė šeimyniškus židinius. Dabar, to paties gyvenimo verčiami, jau sulaukė antrojo periodo — skyrybų. Vienas pirmojo periodo skaitytojas rašo: ‚Teisme kaltas likau dėl trijų dalykų: 1. nesutikau, kad ji grįžtų pas mane; 2. springtelėjau jai per nosį; 3. nusispjoviau po kojų. Pasirodo, kad šio krašto įstatymais einant, užtenka nusispjauti po buv. žmonos kojom, kad bylą pralaimėtumei. Teisingai dr. Valteris sakė, jog mes esame jau perdaug geri, vesdami jas. Reikėtų plačiai pasisakyti per mūsų laikraštį tuo klausimu. Reikėtų, kad mes žinotume, kas daryti prieš apsivedant? Reikėtų prieš vestuves geriau pažinti būsimąją ir, jei kitų sąlygų nebūtų, kreiptis pas vietos advokatą, kuris sąžiningai pasakys, kokią žmgystą esi nužiūrėjęs. Nors ir jaučiuosi nuskriaustas, tačiau sąžinę turiu ramią. Yra ir čia daug žmonių, kurie teisingai moka atskirti gera nuo blogo. Mums patiems tik reikia mokėti atskirti pelus nuo grūdų, tada ne vienas išvengs mano dalios“.

Vedybas ir skyrybas užsiminus, kurios aktualios nuo Adomo nuodėmės, turiu dar štai tokį nuotykį iš teismo salės:

— Kodėl Tamsta vedei, jei taip blogai atsiliepi apie savo žmoną? — klausia teisėjas vyro, reikalaujančio atskirti jį nuo gyvenimo draugės.

— Kai teismas mane perskyrė su pirmąja žmona, buvau tiek susijaudinęs, kad nežinojau ką daras ir, galvą pametęs, vedžiau antrą kartą...

Aiškiaregio tuo klausimu yra toks patarimas: — Jei nuolat tavo švarkui trūksta sagos, yra tik dvi išeitys — vedybos, arba skyrybos.

Ką reikia saugoti?

Leningrado simfoninis orkestras pakvietas dalyvauti 1957 metais Edinburgo festivalyje. Skotai suka galvas, ką teks saugoti nuo rusų muzikantų. Yra manančių, kad viešagės metu krautuvės iš viso būtų uždarytos...

Š.m. rugsėjo mėn. 22 d., Lietuvių Klube,
1-2 Ladbroke Gardens, W.11
rengiamas

RUDENS VAKARAS

Vakaro pradžia 7 val. Vakaro programoje:
linksmas pasišokimas. Įėjimas 3 šilingai

Siuntinėliai Lietuvon

SIUNČIA LIETUVIŲ BENDROVĖ

Įvairios medžiagos, avalynė, vaistai ir maistas. Geriausias patarnavimas. Garantuotas siuntinėlių pristatymas.
Rašyti šiuo adresu:

★ **BALTIC STORES** ★

148 RIDLEY ROAD LONDON E. 8

Telf. C.L.I. 0572

GREITAI PATIKIMAI PIGIAI

su tikra pristatymo garantija

P. & B. SUPPLY CENTRE LTD.

8A THURLOE PLACE, LONDON S.W.7, ENGLAND

eksporto firma, turinti 10 metų patyrimą

išsiunčia siuntinius į Lietuvą

RAŠYTI LIETUVIŠKAI!

Turistai iš anapus

Chicago Daily News atspausdino savo atstovo Stockholme William H. Stoneham straipsnį, kurį pavadino „Russ Try to Cover Up Their Baltic Atrocities“. Straipsnio pradžioje sakoma, kad rusai daro mėginimus, kuriais nori paveikti pasaulį, kad jis užmirštų jų — rusų didžiausius kriminalinius nusikaltimus — užgniaužimą Pabaltijo valstybių nepriklausomybių.

Laikraštis nurodo, kad visiškai keistas turistinis judėjimas prasidėjo tarp Estijos, Latvijos ir Lietuvos ir kitų kraštų.

Nors tie „turistai“, kuriems leidžiama iš vykti iš Pabaltės valstybių yra parinkti komunistai, kurie palieka įkaitus, visvien jų vizitai atkreipė pasaulio susidomėjimą. Laikraštis žodį turistai deda kabutėse.

Daugelį metų po karo visos trys Pabaltijo valstybės buvo visiškai užanspaudotos.

Praktikiniame gyvenime jos tebėra tokioje pat būklėje ir dabar. Užsieniečiai, besilanką tose srityse, gali sukeliotis tik Taline, Rygoje, Kaune ir Vilniuje. Tačiau pastebima nepaneigtina tendencija lengvinti tuos suvaržymus.

Teroras, neabejotinai atlyžo visuose tuose trijuose kraštuose po ilgų metų rusų valdžios geležinės rankos priespaudos. Žmonės laisviau jaučiasi kalbėdamiesi tarpusavyje, negu kad buvo anskčiau. Taip pat pranešame, kad jie reguliariai ir plačiai klauso Amerikos ir Britų radijo transliacijų.

Pasireiškusį turizmo judėjimą, laikraštis vadina dirbtinu, rusų organizuojamu ir naujos linkmės pasireiškimu.

Suomių delegacijai buvo leista aplankyti Taliną. Austrų parlamentarų delegacijai buvo leista aplankyti Lietuvą, kuri, kaip laikraštis pastebi, daugiausiai buvo terorizuota iš visų trijų Pabaltijo valstybių. Pereitais metais danų turistams leido lankyti Rygą ir po to daugiau ar mažiau Ryga buvo atidara keleiviams.

Paskiausias ir labai sensancingas įvykis buvo, tai netikėtas dviejų Pabaltijo turistų grupių pasirodymas Švedijoje.

Pirmiausia atplaukė laivas pilnas rusų ir pabaltiečių turistų, kurie lankėsi Genujoje ir Rotterdame. Jų tarpe buvo 30 estų ir 2 lietuviai. Po keletos dienų, liepos 10, į Stockholmą atplaukė 29 „turistų“ estų grupė.

Tik keturi iš dvidešimt devynių buvo su savo žmonomis. Viena pora buvo palikę vaiką Etijoje. Buvo ir du komunistų poetai, laimėję Stalino premijas. Kiti atkeliavo pavieniai, jų šeimos nariai liko už Geležinės Uždangos.

Laikraštis sako, kad pradžioje buvo organizuota pilnas estų turistų laivas. Tačiau rusai pakeitė savo nuomonę po to, kai Latvijos ir Estijos rusų „parlamentarų“ delegacija Stockholme buvo nušvilpta.

Pabaltijo tremtiniai, kaip pastebi laikraštis tame „turizme“ įžiūri tik vieną gerą reiškinį. Jie reiškia viltį, kad rusų kontrolės sumažėjimas, nors ir dirbtinas, koks jis gal ir yra — tačiau tai reiškia bendrą rusų jėgų silpnėjimą, o tai pabaigoje gali privesti iki Pabaltijo valstybių.

Tačiau jie — Pabaltijo kraštų tremtiniai neskaičiuoja valandas ant rankų pirštų, iki nepriklausomybės bus sulauktos, pastebi laikraštis.

Jokiu atveju rusai negali išdildyti kas ištiko Pabaltijo kraštus po Ribentropo-Molotovo pakto rugp. mėn. 1939 metais.

Primindamas 1939-1940 metų tremimus iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, laikraštis nurodo, kad rusai 1944 m. sugrįžę, jau 1949 pradėjo žemės ūkio kolektyvizaciją, atnaujino masinius deportavimus ir vykdė naikinimą „nepageidaujamų“.

Sunkumai katalikiškoje Lietuvoje tęsėsi iki 1951 metų, kada paskutinieji partizanai buvo apsupti ir esą sulikviduoti.

Rusų 1944 metų grįžimas buvo įspėjimas tiems, kurie galėjo pabėgti, tremtį pasirinko 70.000 estų, kurių pusė laivais pasiekė Švedijos pakraščius, 120.000 latvių ir 200.000 lietuvių bėgo kur galėjo.

Vienoje Švedijoje dar iki šiol tebegyvena 25.000 estų tremtinių, 4.000 latvių ir, pasak laikraščio 33 lietuviai iš 800 kurie bėgdami iš savo tėvynės pasiekė Švediją. Latvių į Švediją buvo atbėgę 8.000.

Laikraštis pabaigoje pastebi, kad iš 35.000 estų atvykusių į Švediją, tik 121 grįžo į Estiją. LAIC

SUSITIKO PO 18 METŲ

Tai įvyko 1938 m., kada George Mandel paliko Lietuvą,išvažiuodamas jieškoti laimės į Rhodesijos kasyklas. Ten jis galvojo atsivežti ir savo žmoną.

Karui užėjus, ir po jo geležinei uždangai atskyrus Lietuvą, jo visos viltys prapuolė. Metų metais į jo laiškus niekas neatsakė.

Pereitais metais jis vėl pradėjo susirašinėti su žmona. Dabar, po 18 metų laukimo, žmona gavo leidimą išvykti iš Lietuvos pas savo vyrą.

G. Mandel ryžtingu užsispyrimu atrado savo laimę. Prieš karą, Chingoloje, Šiaurinėje Rhodesijoje, jis pradėjo verstis maža krautuvėle. Šiandien iš šios mažos krautuvėlės išaugo didžiulės krautuvės. Ir G. Mandel yra laikomas vienas turtingiausių žmonių visoj Rhodesijoje. S. B-kis

(„Evening News“ Penktadienio laida).

TURISTAI ANGLIJOJE

Per pirmus šių metų šešis mėnesius D. Britaniją aplankė 111,855 amerikiečiai turistai. Pereitais metais 97.153.

Pracūzų per tą patį laiką atsilankė 45.837 ir vokiečių 37.028.

Apskaičiuojama, kad iki metų pabaigos D. Britaniją aplankys 1.165.000 turistų.

KNYGOS RUDENS VAKARAMS

Senkevičiaus KRYŽIUOČIAI I t. 255.8d., Dr. Gussen DANTYS 29š4d., V. Hugo VARGDIENIAI 3 tomai 62š.4d., ANDERSENO PASAKOS I ir II dalis, Br. GRIMŲ PASAKOS, Marcinkevičiaus KRAŽIŲ SKĖRDYNĖS 2 tomai 44š., Valucko NEMUNO SŪNŪS 2 tomai 37š., Merkelio TUMAS VAIŽGANTAS 43š., Žurnalas LIETUVA 3š6d., Lietuv. anglų, anglų lietuvių Lalio ŽODYNAS 104š6d., įvairios maldaknygės ir kt.

DAINORA, 49 Thornton Ave, London, W.4.

BRADFORDE

Moterų ir vyrų rankų darbo eilutės ir apsiaustai siuvami iš geriausios rūšies medžiagų pagal kiekvieno individualų skonį ir pageidavimą, prieinamomis kainomis.

Dirba kontinento ir anglų stiliaus specialistai.

Pasirenkite artėjančiai žiemai geriausios pasaulyje CROMBIE medžiagos apsiaustams.

Siuvama taip pat iš atneštos medžiagos.

Speciali 3 šl. nuolaida nuo kiekvieno švaro tiems, kurie pareikalaus prekių nuo gruodžio 31 d. iki š.m. sausio 14 d.

JOHN GAY
BRADFORD
25, Manchester Road
Greta Odeon kino teatro

SIUNTINĖLIAI Į VISĄ PASAULĮ

SIUNTINĖLIAI Į VISĄ PASAULĮ

Vilnonės medžiagos, įvairių rūšių oda, megstiniai, vilnos ir šilko skaros, avalynė, vaistai, maistas
10 metų patyrmas ir nusavi turtingi sandėliai garantuoja geriausį patarnavimą jūsų giminėms ir draugams krašte.

Garantuotas siuntinėlių pristatymas

DIDŽIAUSI SIUNTINĖLIŲ NAMAI EUROPOJE

TAZAB & CO. LTD.

Tazab House, 22 Roland Gardens, London, S.W.7, England

SIUNTINĖLIAI Į VISĄ PASAULĮ

SIUNTINĖLIAI Į VISĄ PASAULĮ

PASAULYJE

Venecija. Čia vyksta tradicinis filmų festivalis Šimet festivalin įvairūs kraštai atsivežė 12 filmų. Pereitais metais buvo festivalio komisijai pristatyta 30 filmų. Didžioji Britanija festivaliui nenusiuntė nei vieno filmo.

*

New Yorkas. Marsui artėjant prie žemės, New Yorke suorganizuotas 14-tas pasaulinis fantastiškosios mokslinės literatūros kongresas Kongreso atidarymo dieną padarytas pranešimas apie JAV projektuojamus paleisti apie žemės rutulį dirbtinus satelitus, kuriuose bus įrengti įvairūs elektroniniai aparatai moksliniams tyrimams. Ateinančių metų rugsėjo mėnesį šeši tokie satelitai skris apie žemę. Pabrėžta, kad tai jokia fantazija, bet tikras faktas. Be rašytojų, kongrese dalyvavo ir mokslininkai, jų tarpe Willi Ley, — skrendančios bombos pionierius. Kongresan susirinko per 1000 dalyvių Garsus rašytojas ir mokslininkas anglas Clarke savo pranešime pažymėjo, kad jis netikįs skraidančiomis lėkštėmis, tačiau žiūrįs į mokslinės fantazijos knygas kaip į optimistinę ir įkvepiančią literatūrą.

*

Farnborough. Britų aviacijos paroda pasibaigė sekmadienį. Įdomiausi skraidymai dėl blogo oro iš viso nebuvo matomi. Du Fairley Delta 2 virš-garsinio greičio spraus miniai lėktuvai prāmušė garso sieną, skris dami horizontalinėje padėtyje, tačiau žiūrovus tepasiekė tik stiprus dvigubas sprogimas Augštumoje skridusių lėktuvų niekas negalėjo įžiūrėti pro debesis.

*

Kairas. Spauda skelbia, kad Egipto aviacija turinti 100 rusiškų Mig'ų ir 80 angliškų Vampirų, t.y. 180 senstelėjusio modelio sprausminių naikintuvų ir 50 Iljusino tipo bombonešių. Kariuomenę sudaro 3 pėstininkų divizijos ir 3 šarvuočių brigados. Be to, esą, sumobilizuota į tautos gvardiją 30.000 vyrų. 60 nuošimčių egiptiečių netinka karinei tarnybai dėl įvairių ligų ir silpnumo.

*

Maskva. Chruščiovas pareiškęs vienam Vakarų diplomatui, kad jis vyksiąs kitais metais į Romą, ir prašysiąts Papiežiaus audiencijos. Tuo klausimu esą pavesta derėtis rusų ambasadoriui Paryžiuje, kuris turįs įeiti į ryšius su Apaštalikiškuoju nuncijumi, Prancūzijoje.

*

Vilnius. Nuo 1957 metų būsiančios pakeltos algos žemus atlyginimus gaunantiems tarnautojams vidutiniškai 33 nuošimčiais.

*

Tokio. Katase mieste statomas cementinis baseinas, kuriame bus laikomi šeši prijaukinti banginiai.

*

Londonas. Jaunimo tarpe siaučia naujas džiungliškos muzikos įtakoje sukurtas šokis „Rock and roll“. Filmas, kuriame šis šokis išpildomas, susilaukia tokio jaunimo entuziazmo, kad keliamas triukšmas ir lau žomos kėdės ir t.t. Keliuose provincijos kinuose uždarusta iš viso tą filmą rodyti.

*

Maskva. Gautomis žiniomis iš Maskvos, Sovietų vyriausybė „visuomenei pageidaujant“, nutarė panaikinti tarptautines Stalino taikos premijas ir jų vieton įvesti Lenino taikos premijas. Net ir buvusieji Stalininės taikos premijos laureatai dabar vadinsis Lenininės taikos premijos laimėtojais...

*

Berlynas. Vakarų Berlyno policijos prezidentas dr. Stumm atsisakė vykti į JAV ir atsakyti į klausimus prieš JAV Senato ir Kongreso jungtinę anti-amerikietiškų veiksmų tyrimų komisiją.

*

Bonna. Vakarų Vokietijos lėktuvų statybos dirbtuvės gavo užsakymus pagaminti Luftwaffe'i 1.230 lėktuvų. 471 lėktuvas jau užsakytas užsienyje. JAV padovanosiančios Vakarų Vokietijai 682 lėktuvus. Tokiu būdu naujoji vokiečių Luftwaffe turės 2.383 lėktuvus.

Londonas. Didžioji Rank filmų ir kinematografų organizacija painformavo spaudą, kad ji uždaranti 40 Gaumont ir Odeon kinų įvairiose Britanijos miestuose. Kinomatografai uždaromi dėl augštų valdžios nustatytų mokesčių. Jų eksploatavimas nebeapsimokąs.

MARSAS

Viso pasaulio astronomai seka Marsą, kuris šiuo metu yra priartėjęs prie žemės. Pietų Afrikoje perimtos iš Bloemfontein observatorijos fotografijos buvo transliuojamos per televiziją. Rusų astronomas Šaronovas paskelbė, kad jis įžiūrėjęs jog sniegas, kuriuo buvo padengti dideli Marso plotai, dingęs; jis, regimai, sutirpęs „dėl netikėtai staigaus ir greito temperatūros pakilimo“. Rugsėjo 10 dieną Marsas buvo vienoje linijoje su Saule ir Žeme. Nedebesuotą rugsėjo 8-ios naktį, po Tautos Šventės minėjimo, daug lietuvių aiškiai matė Marsą, pietų paskliaustėje mirgantį savo rausva šviesa.

EUROPOS LIETUVIS — THE LITHUANIAN WEEKLY. Redaguoja Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 1/2, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PAR 2470. Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Prenumeratos kaina: metams — 40 šil., 6 mė n. — 22 šil. Dolerio kraštuose — 6 dol. metams. Skelbimai — spaudos eilutė arba jos vieta 1 šil. Atskiras numeris 1 šil. Leidžia — Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro — DBLS-gos Centro Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių Pirmininkai: Vokietijoje — Pr. Zundė, Prancūzijoje — E. Turauskas, Belgijoje — P. Šakmokas, Šveicarijoje — A. Paulaitis, Švedijoje — J. Pajaujis, Italijoje — kun. V. Mincevičius, Danijoje — A. Bričkuvienė, Austrijoje — Msgr. K. Razminas, D. Britanijoje — M. Bajorinas.
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1/2 Ladbroke Gardens, London, W. 11. Telephone: LADbroke 1186